

hmezija

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE »HMEZAD« ŽALEC — LETO XXX. — OKTOBER 1977 — ŠTEVILKA 10

Bo Hmezad SOZD?

Med delavci in kooperanti delovne organizacije Hmezad je že dalj časa prisotno odprto vprašanje o nadaljnji samoupravni organiziranosti in institucionalni povezanosti Hmezada. Prve razprave po tem vprašanju so se pričele že v razpravi zakona o združenem delu. Po sprejetju zakona o združenem delu se je ta razprava nadaljevala in je v glavnem nakazala, kako približati samoupravne pravice delavcem v TOZD in kooperantom v TZE. Težišče dejavnosti je bilo na doslednem izgrajevanju temeljnih organizacij združenega dela, njihove povezanosti v proizvodni proces in ureditev dohodkovnih odnosov.

kooperantov, ki ne bi pristali na prenehanje skupne delovne organizacije, ampak samo na novo kvaliteto preobrazbo.

Nova vsebinska oblika samoupravne organiziranosti mora zagotoviti novo kvaliteto dela v primarni kmetijski proizvodnji in predelavi, nov način povezovanja in dela kooperantov ter njihovo bodočo vlogo v združenem delu. Samoupravne pravice je potrebno prenesti do posameznika, da bosta lahko delavec in kooperant neposredno odločala o rezultatih svojega dela.

Združevanje dela in sredstev mora temeljiti na načelih skupnega pridobivanja in de-

litve dohodka na podlagi združevanja minulega dela ter povečanju proizvodnje in produktivnosti. Za uspešnejše poslovanje, plasmna proizvodov in preskrbljenost tržišča se morajo povezovati OZD proizvodnje in blagovnega prometa na principu delitve prihodka in skupnega planiranja, kar je osnova za nadaljnji razvoj primarne kmetijske proizvodnje, predelave in prometa.

Komisija za uresničevanje zakona o združenem delu je posredovala svoje stališče na razširjeni seji sveta direktorjev TOZD, predsednikom DK TOZD, sekretarjem OO ZKS in OOS TOZD, ki je bila dne 15. 9. 1977. Obširna razprava prisotnih je pokazala, da navzoči soglašajo s stališči komisije, dokončni predlog za razpravo v TOZD z rokovnikom pa bo sprejel centralni delavski svet na prihodnji seji.

Praksa vrednoti stališča ZK

Eno izmed izhodišč za nadaljnji razvoj našega političnega sistema — postavljenih na trideseti seji predsedstva CK ZKJ — je brez dvoma tudi podrobnejše določanje položaja, vloge in odgovornost vseh organiziranih socialističnih sil za nadaljnji razvoj naših socialističnih samoupravnih odnosov. V tej luči je trideseta seja predsedstva posebej obravnavala uresničevanje vodilne vloge ZK v novih razmerah izgradnje političnega sistema.

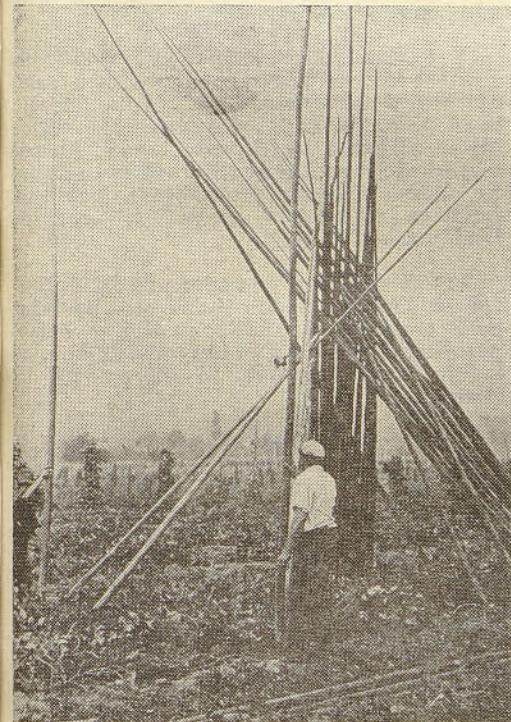
Spomnimo se, da so ti številni dejavniki družbene zavesti in ustvarjanja (idejne in politične sile, znanstveni in strokovni ustvarjalni potencial, kultura, družbenopolitične in družbene organizacije in drugi) sestavni in neločljivi del sistema socialistične samoupravne demokracije, oziroma političnega sistema v celoti.

To pa seveda prinaša potrebo, da se spremeni metoda dela družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa zveze komunistov. V zadnjem času se namreč pogosto poudarja, da se morajo vsi problemi demokratično reševati tam, kjer teče življenje — v samoupravnih interesnih in krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in samoupravnih družbenih organizacijah. To, z drugimi besedami povedano, pomeni, da bi zveza komunistov morala biti zainteresirana za reševanje slehernega, količnik pomembnejšega družbenega vprašanja, pri čemer pa je zelo pomembno, da se pri tem reševanju tudi sama v polni meri angažira. Toda to angažiranje — poudarjamo — se mora uresničevati v demokratičnem sodelovanju z vsemi socialističnimi silami, oziroma v demokratičnem boju mnenj — tam, kjer se takšna odločitev pripravlja in sprejema.

Pozabiti pa ne smemo tudi tega, da takšne oblike demokratičnega delovanja zveze komunistov v delegatskem sistemu ter v delovnih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah pogosto zahtevajo od zveze komunistov, da v posameznih situacijah korigira svoja stališča, kar je potrebno zaradi trenutnega stanja družbene zavesti, oziroma zavesti delovnih množic, potem zaradi neugodnih materialnih razmer in iz drugih razlogov. »Zveza komunistov mora biti vztrajna v svoji idejni in politični orientaciji ter v boju za vpliv te orientacije na samoupravljalce in njihove interesne skupnosti,« je poudaril tovariš Edvard Kardelj v svojem uvodnem referatu na

trideseti seji predsedstva CK ZKJ. »Pripravljena pa mora biti tudi na to, da popravi svoja stališča, kadar jih praksa demantira ali kadar obstoječa družbena zavest še ni pripravljena, da bi jih sprejela,« poudarja tovariš Kardelj. Z drugimi besedami, prav tako kot sleherno zaostajanje za zavestjo množic in nesposobnost, da se ugotovi in izrabijo določene materialne razmere, ovira zveze ko-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zadnje jesensko opravilo v hmeljišču — postavljanje hmeljev v kopice

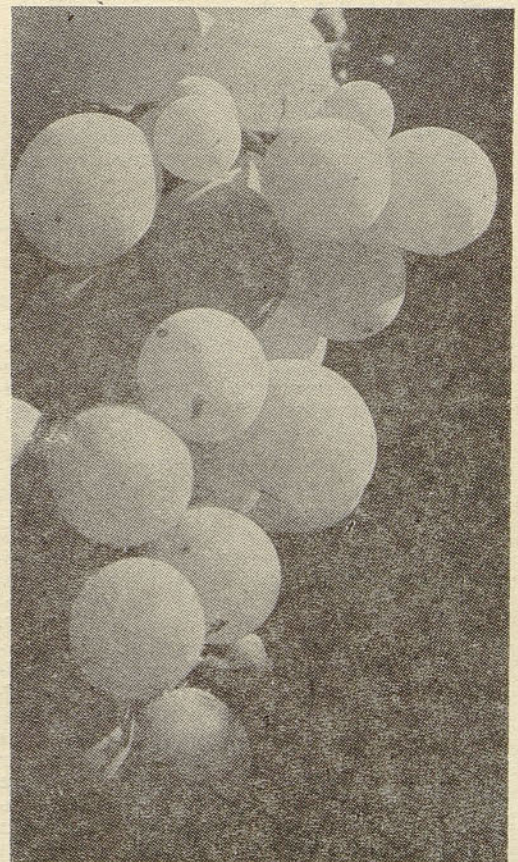
Glede na to, da je izvajanje zakona o združenem delu zelo zahtevna in odgovorna naloga, je DS na svoji seji imenoval komisijo za uresničevanje Zakona o združenem delu in komisijo za pripravo sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi. Te komisije so pričele s svojim delom in na seji dne 8. 9. in 15. 9. 1977 sprejele nekatere predloge in stališča:

— Organizirati je potrebno nove TOZD in TOK, kjer so zato dani pogoji; le-te se morajo povezati v nove delovne organizacije.

— Hmezad kot skupna institucija in njeno ime morata ostati še naprej, zato se delovno organizacijo Hmezad preoblikuje v SOZD.

— SOZD kot celota je agroživilski kompleks in je odprta asociacija za vse, ki imajo interes za skupni razvoj na tem področju.

— V delovno organizacijo Hmezad kot celoto je vloženo minulo delo tisočev delavcev in

Grozdje je na šmarskem in Kozjanskem pozeblo do 80 odstotkov, v Savinjski pa je sad obilen in sladek

122. REDNA SEJA DS

VAZNEJSI SKLEPI

Vrednost obračunske osnove je povečana na 14,50 din s 15. 7. 1977. TOZD morajo določiti višino obračunske osnove v skladu z rezultati polletnega poslovanja in možnostmi izvajanja gospodarskega plana za letošnje leto. Pri tem morajo dosledno upoštevati določila 19. člena samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov.

*

Delavski svet DO Hmezad ugotavlja na podlagi zapisnikov oz. sklepov zborov TOZD, da so bile predlagane spremembe samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov sprejete na zborih po postopku, kot je predpisan.

Na podlagi gornje ugotovitve spremeni besedilo 10. in 31. člena samoupravnega sporazuma o delitvi OD, 17. člen črta in ne upošteva več prilogo IV Metodologije o določanju obračunske osnove.

Nov 10. oz. 31. člen pa sprejme v naslednjem besedilu.

10. člen

Če delavec ne izpolnjuje zahtevane kvalifikacije (izobrazbe) in delovnih izkušenj po sistemizaciji delovnih mest, se mu obračunska osnova korigira v smislu 11. člena tega sporazuma. Če delavec ne opravi vseh nalog iz opisa delovnega mesta v predpisani kakovosti, se mu lahko obračunska osnova zniža. O znižanju odloči odbor za medsebojna razmerja TOZD oz. delovne skupnosti Skupnih služb na osnovi utemeljenega predloga vodstvenega delavca.

31. člen

Za specialna znanja, ki so potrebna za opravljanje nalog iz opisa delovnega mesta, se ne prejema dodatek. Za dodatna mnenja, kjer je s sistemizacijo DM določeno, da je tako dodatno znanje zaželeno, pa se prejema naslednji dodatki:

a) a) znanje tujega jezika:	
— popolno znanje	4% 4%
— aktivno znanje	2,5% 2,5%
— pasivno znanje	1% 1%
b) b) za dodatno šolsko znanje iz stroke:	
— magister znanosti in specialnost	5% 5%
— doktor znanosti	10% 10%

(Nadaljevanje s 1. strani)

munistov pri uresničevanju vloge zavestnega subjektivnega dejavnika socialističnega razvoja, jo ovira tudi, in morda še bolj, »zavzevanje takšnih pozicij in stališč, ki ne ustrezajo delovnim razmeram v materialni proizvodnji ter moralno-psihološkemu stanju delovnih ljudi« (Program ZKJ).

Ze nešteto krat je bilo poudarjeno, da samo realistična politika lahko pomeni popoln prispevek k izgradnji socializma, in sicer ravno zato, ker se takšna politika uresničuje s širokim sodelovanjem delovnih ljudi. Nikakršnega dvoma tudi ni, da je stabilnost samoupravne demokracije v veliki, rekli bi odločilni meri odvisna od tega, ali se bodo številne rešitve družbenih problemov na vseh ravneh samoupravnega in družbenega upravljanja sprejemale ob podpori večine. To podporo pa si lahko zagotovimo edino takrat, kadar večino tudi v resnici vprašamo, kadar ta aktivno sodeluje pri procesu odločanja. Sicer pa lahko v zgodovini naše partije najdemo brez števila primerov, da je uspešno delovala samo takrat, kadar je s svojo politiko in aktivnostjo znala poiskati pot do najširših množic delovnega ljudstva. Te poti pa zelo pogosto niso ne utrte ne posute s cvetjem. Včasih se je potrebno ustaviti, popraviti vse tisto, česar množice ne sprejmejo, pri tem pa ostati na liniji napredka, da bi bil naslednji korak še večji, še zanesljivejši.

c) za specialna znanja:

— za znanje vsakega dodatnega programskega jezika 1 0/0.

Na podlagi sprejetih sprememb samoupravnega sporazuma o delitvi OD moramo delavcem, ki nimajo odgovarjajoče strokovne izobrazbe za DM, ki ga zasedajo, z odločbo določiti rok, v katerem so dolžni pridobiti manjkajočo izobrazbo z izrednim šolanjem. V kolikor delavec do postavljenega roka ne pridobi manjkajoče izobrazbe, ne more po tem roku več opravljati dela na DM, kjer se zahteva višja izobrazba kot jo ima.

*

Potrdi investicijski program za obnovo sadjarstva v predračunski vrednosti 6,574.458 din.

Za izvedbo predlagane naložbe najamemo posojila:

— pri Ljubljanski banki v višini 3,944.674 din

— iz sredstev KRS SRS v višini 1,519.892 din

po pogojih sporazuma o kreditiranju v kmetijski pridelavi in predelavi.

Lastna sredstva za to naložbo zagotovijo TOZD Kmetijstvo Smarje in TOZD Sadjarstvo Mirovan iz razpoložljivih investicijskih sredstev.

Obveznosti iz teh posojil bremenijo TOZD Kmetijstvo Smarje in TOZD Sadjarstvo Mirovan.

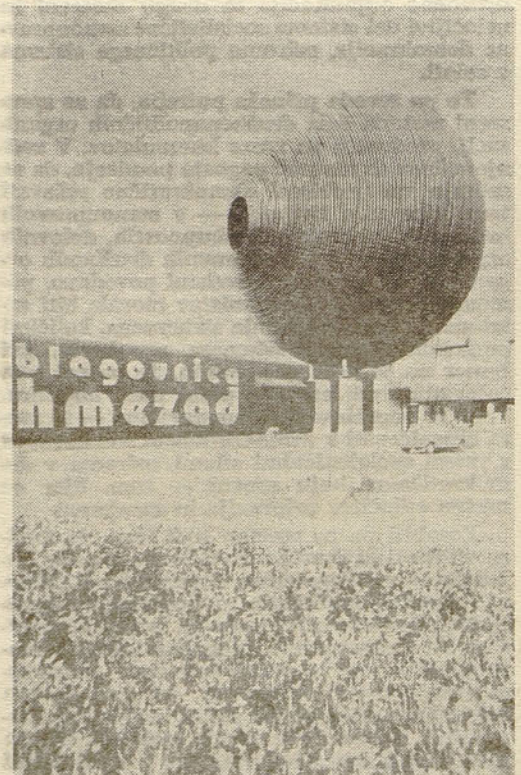
Potrdi investicijski program za izgradnjo vzrejnega centra za plemenske telice na Žovneku za 600 glav v predračunski vrednosti 12,613.900 din.

Za realizacijo programa potrdi naslednje vire financiranja:

a) kredit Ljubljanske banke — podružnica Celje, v višini 7,568.540 din za dobo 12 let po 5 0/0 obrestni meri;

b) kredit iz sredstev kmetijske razvojne skupnosti SRS v višini 2,522.780 din za dobo 12 let po 5 0/0 obrestni meri;

c) lastna sredstva v višini 2,522.780 din zagotovi TOZD Kmetijstvo Žalec, kakor tudi sredstva za odplačilo zapadlih anuitet.

»Embrijo prihodnosti« — so Žalčani imenovali velik zvitek Minervinih cevi pred TOZD notranja trgovina, ki ga je za drag denar postavil akademski kipar Vasko Četković

Za podpis kreditnih pogodb se pooblašča glavni direktor in direktor FRS.

*

Strokovna služba, zadolžena za pripravo ustreznih strokovnih rešitev glede usklajevanja potreb naših predelovalnih obratov, ne strokovno obdela tudi podane predloge o pripombe glede usklajevanja proizvodnje mleka in pitanja ter načrtnjega planiranja kooperacijske proizvodnje (mleko, pitanje živali).

*

Pri Ljubljanski banki, podružnica Celje, najamemo investicijski kredit za TOZD Notranja trgovina v znesku 3,000.000 din za dobo 5 let po 10 0/0 letni obrestni meri in polletni odplačevanjem anuitet ter povečanjem deleža v znesku 500.000 din na račun sredstev TOZD Notranja trgovina.

*

V skladu s sprejetim srednjeročnim načrtom Ljubljanske banke in podružnice za leta 1976—1980 in ob upoštevanju sklepa 20. zborov banke z dne 26. 4. 1977, daje delavski svet DO Hmezad soglasje k predloženemu programu investicijskih naložb Ljubljanske banke — podružnica Celje, v širjenju materialne osnove dela, plačila anuitet in združevanja sredstev v skupnem znesku 29,183.635 din s finančno konstrukcijo.

DS daje soglasje k programu skupnih naložb Ljubljanske banke, ki znaša 127,510,350 din.

Izvršilni odbor podružnice in centrale se pooblašča, da sprejemata ustrezne sklepe o pripravi, izvajanju in zagotovitvi sredstev pri čemer morata posebej zagotoviti, da bodo naložbe dejansko utemeljene in v interesu združenega dela.

*

V okviru Interne banke morajo izvršiti širšo strokovno razpravo o predlogu samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljni in združeno banko ter organiziranosti temeljnih in združene Ljubljanske banke. Na podlagi sprejetih stališč iz razprave naj strokovne službe podjetja pripravijo pripombe in predloge v zvezi s sprejetjem predloga Ljubljanske banke.

*

Potrdi sklenitev sporazuma med DO Hmezad in območno vodno skupnostjo Savinja-Sotla o prevzemu plačila anuitet za bančna posojila, najeta za ureditev odvodnikov, na menjenih melioracijah, ki jih najame DO Hmezad.

*

DS sprejme pogojni sklep o potrditvi samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za trajnejše sodelovanje in poslovno-tehnično sodelovanje z DO Ferromot iz Maribora s tem, da se predlagano besedilo SS uskladi s samoupravnim sporazumom o združitvi v podjetje glede na interes TOZD Hmezad eksport-import in z veljavnimi zakonskimi predpisi s področja opravljanja zunanjetrgovinskih poslov. V ta namen glavni direktor podjetja imenuje posebno komisijo sestavljeno iz predstavnikov TOZD Notranja trgovina, Hmezad eksport-import ter DS Skupne službe, da pripravi potrebne uskladitve predlaganega SS. Odločbo o imenovanju članov komisije izda glavni direktor.

Vse pravice in obveznosti iz sklenjenega sporazuma prevzame TOZD Notranja trgovina in TOZD Hmezad EI, sporazum pa se lahko sklene le za nedoločen čas z možnostjo prekinitve.

Za podpis samoupravnega sporazuma pooblašča DS glavnega direktorja.

*

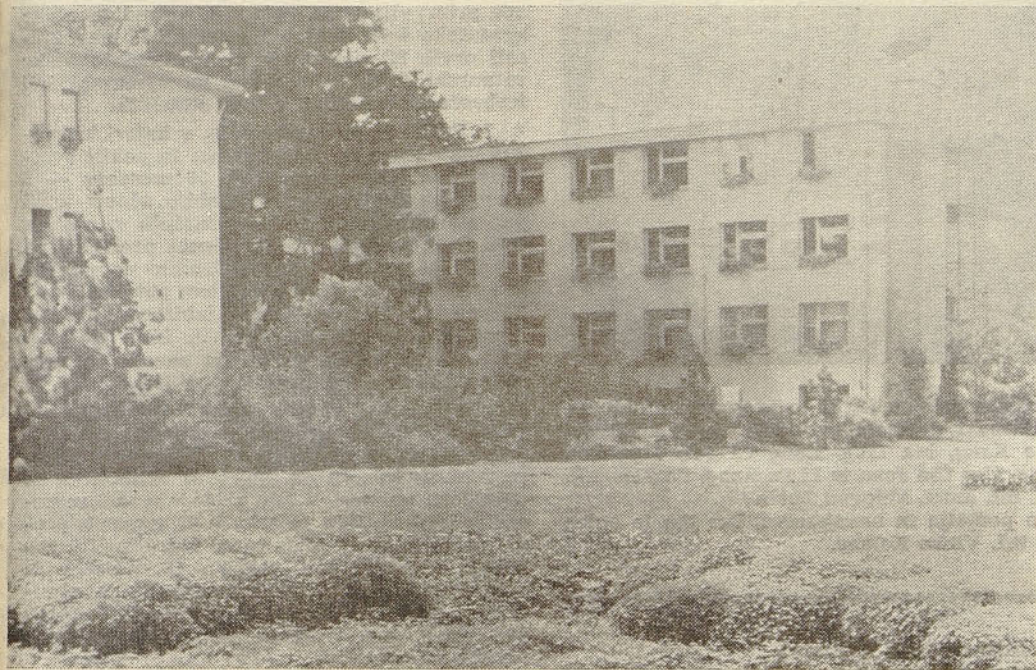
Delavski svet podjetja nalaga TOZD Hmezad EI in vodstvu te TOZD, da se prične razvijati in usposablja tako, da bo lahko vsi izvozne posle za TOZD Hmezad vršila enako vredno drugim zunanjim izvoznikom. V ta namen mora v prvi vrsti poskrbeti za kadrovske okrepitve in usposobljenost kadrov za opravljanje tudi ostalih zunanjetrgovinskih poslov in ne samo hmelja.

*

Delavski svet DO vzame na znanje predlog TOZD Kmetijstvo Smarje za spremembe dosedanjega razvojnega programa te TOZD z ozirom na to, ker predloženi predlog ni ob (Nadaljevanje na 4. strani)

30 let vrtnarske šole Medlog

Praznovanja pomembnega jubileja za vso Slovenijo se je udeležil 3. septembra v Medlogu podsekretar Sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano SR Slovenije dipl. inž. kmetijstva tov. Marenk, predstavniki občin Celje in Šentjur, kmetijskih in drugih šol, hortikulturnih društev in številnih podjetij. Navzoči so bili tudi številni učenci, delavci in učitelji ter veteran in soustvarjalec šole prof. Ciril Jeglič. Dvajset zaslužnih delavcev šole je prejelo priznanja. Dobro obiskani so bili posveti o nadaljnji poti vrtnarske šole in strokovna predavanja.

Vrtnarska šola Medlog domuje v lepih novih stavbah sredi okusno urejene in za praktičen pouk prilagojene okolice polne okrasnega grmovja, drevja in pisanega cvetja

Pisali so leto 1946. Dobro leto potem, ko si je slovenski narod z razumom in krvjo dokončno priboril svojo svobodo. V času, ko se je v svobodni domovini nadaljeval boj z ruševinami — ostanki okupatorskega nasilja, ko se je pokazala nujna potreba po ureditvi okolja notranjih in zunanjih bivalnih prostorov, je takratno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo LRS ustanovilo prvo in še danes edino vrtnarsko šolo v Sloveniji.

Spomladi omenjenega leta so na državnem posestvu v Medlogu začeli z intenzivnimi pripravami za vpis učencev v prvi razred srednje vrtnarske šole. Kandidati za I. razred so med poletjem pod vodstvom prizadevnega prof. Vardjana, prof. Cirila Jegliča, ki letos praznuje 80-letnico in drugih vrtnarskih strokovnjakov, polagali prve temelje prepotrebni vrtnarski objekt. V poznih jesenskih mesecih leta 1946 je srednja vrtnarska šola začela s poukom. Že konec prvega šolskega leta so se učenci srednje šole preselili v Maribor, v začetku šolskega leta 1947/48 pa se je vpisalo prvih 41 učencev v prvi razred Državne vrtnarske šole Medlog, katere ravnateljica je postala strokovna učiteljica SUŠTARŠIČ Anica.

Šola je pričela z delom kot enoletna nižja vrtnarska šola kmetijsko zelenjadarske smeri. Ker so povojne razmere s slabo prehrano narekivale potrebe po pridelovanju čim večjih količin zelenjave in ostalih kmetijskih pridelkov, se je šola s svojimi učenci in učitelji posvetila tej nalogi. Šolsko posestvo je obsegalo 60 ha obdelovalne površine, od katere je bilo namenjeno 10 ha za pridelovanje zelenjave, ostale površine pa poljedelstvu, sadjarstvu in živinoreji.

V naslednjem šolskem letu se je predmetnik dopolnil z naslednjimi predmeti: knjigovodstvo, poljedelstvo, mehanizacija v vrtnar-

stvu ter s splošnima predmetoma zemljepis in zgodovina. Učiteljski zbor se je temu primerno povečal. Krmilo vrtnarske šole je prevzel Korber Franc, pri strokovnih predmetih pa se je vključil agronom inž. Janez Ogner, kasnejši dolgoletni ravnatelj vrtnarske šole. V teh dveh letih, ko je vrtnarska šola delovala kot enoletna, si je pridobilo kvalifikacijo vrtnarja — zelenjadarja 62 učencev.

V tem času so zgradili za potrebe pridelovanja zelenjave in okrasnih rastlin pri vrtnarski šoli prvi dvokapni rastlinjak z leseno konstrukcijo in 1000 m² sodobnih betonskih zaprtih gred. S tem so bili postavljeni temelji za smotrno vrtnarjenje in vzgojo vrtnarskih kadrov.

Ker je praksa pokazala, da si učenci v enem letu pridobijo premalo znanja, so v šolskem letu 1949/50 vpisali 41 učencev že v dveletno vrtnarsko šolo, ki je bila še vedno usmerjena na pridobivanje zelenjave. Iz predmetnika je bil izločen predmet poljedelstvo.

Z izboljšanjem življenjskega standarda so se pokazale potrebe po pridelovanju okrasnih rastlin. V ta namen so dogradili še en dvokapni rastlinjak in povečali uporabno površino zaprtih gred na 3000 m². V šolskem letu 1950/51 so v predmetnik že uvedli prvi strokovni predmet s področja pridobivanja okrasnih rastlin, cvetličarstvo, ki ga je poučeval dolgoletni učitelj na vrtnarski šoli Ludvik Dermol. Učiteljski zbor je pridobil novo strokovno moč s področja agronomije inž. Vidu Škljarevski.

V letu 1953 so k vrtnarski šoli priključili še celjske javne nasade in cvetličarno. Tako so bili ustvarjeni pogoji za bolj množično pridelovanje okrasnih rastlin, ki je zahtevalo še več pridelovalnega prostora — objektov pod steklom, drevesnico in tudi znanja s strokovnega področja. Vodja vrtnarske šole je spomladi leta 1953 postal inž. Janez Ogner. V

predmetnik so bili vnešeni predmeti: organizacija vrtnarske proizvodnje, vezanje cvetja, vrtna in parkovna tehnika, vrtno sadjarstvo ter predmeta dendrologija in dreveničarstvo, ki ju je začel poučevati strokovni učitelj Jože Vovk, edini član takratnega učiteljskega zbora, ki še danes na vrtnarski šoli z veliko znanja, izkušenj in večšo roko poučuje in svetuje. Tako je v šolskem letu 1953/54 s povečanim pridelovanjem na področju okrasnih rastlin postala vrtnarska šola res vrtnarska. Učenci so se pričeli izobraževati za poklic vrtnar.

V letu 1956 so na zaključni konferenci 15. 6. na predlog SPK Ljubljana sklenili na vrtnarski šoli organizirati vsakoletne vajejske tečaje. Tako so vajenci, ki so imeli sklenjene učne pogodbe pri delovnih organizacijah ali zasebnih obrtnikih na področju vrtnarstva, začeli prihajati vsako leto med poletjem (julij, avgust) na kratek teoretični tečaj v vrtnarsko šolo v Medlog. Izobraževanje za vajejske v tistih časih ni bilo za vse enako časovno urejeno. Delovne organizacije so sklepale z vajenci različno dolge pogodbe. Učna doba je trajala od 2 do 4 leta. Večino tega časa so se vajenci praktično izobraževali na svojih učnih mestih, med poletjem pa so prihajali k teoretičnemu pouku na vrtnarsko šolo, kjer so ob koncu učne dobe opravljali teoretični del zaključnega izpita. Tako se je učno vzgojno delovanje vrtnarske šole močno razširilo.

Tako redni učenci vrtnarske šole kot tudi tečajniki so stanovali v internatu vrtnarske šole, ki je v samem poslopju šole in za dekleta še v nekdanji Štigerjevi vili ob Ljubljanski cesti (današnje naselje Otok v Celju. V parku nekdanje Štigerjeve vile stoji danes poslopje VVZ Anice Černejeve). Potreba po prostorih — tako učilnicah kot tudi stanovanjskih prostorih za učence je bila iz leta v leto večja. Kolektiv vrtnarske šole pod vodstvom inž. Ognerja si je močno prizadeval zgraditi vsaj en prepotreben novejši in času primeren šolski objekt. V letu 1962 je bila zgrajena prva večja stavba, v kateri so še danes učilnice, domski prostori za učence in nekaj stanovanj za delavce vrtnarske šole.

V letu 1963 je celoten vrtnarski obrat — do tedaj last vrtnarske šole, prešel v sestav Kmetijskega kombinata Žalec. Vrtnarska proizvodnja se je v vseh smereh popestrila tako, da so se učenci vrtnarske šole lahko praktično usposabljali za vse poklice na širokem področju vrtnarstva. Delovišča so ustrezala učnemu programu šole, po obsegu pa so bila tolikšna, da so dajala pogoje za učinkovito praktično delo.

V šolskem letu 1963/64 je vrtnarska šola prišla na ožjo specializacijo z večjim poudarkom na praktičnem izobraževanju. S prilagojenim predmetnikom so nastali specialni oddelki za zelenjadarje, ovetličarje in parkovne vrtnarje. Učni program je bil zasnovan na določenem številu praktičnih nalog, ki jih zahteva posamezen vrtnarski poklic in ustreznih teoretičnih predmetih. Da bi se posamezne praktične naloge kvalitetno izvedle, je bilo potrebno več časa. Pouk v šoli je bil (Nadaljevanje na 4. strani)

V svetlih in prostornih učilnicah teče sedaj sodoben pouk

Kitajci na obisku

Devetega septembra nas je obiskala kitajska kmetijska delegacija, ki jo je vodil državni minister za kmetijstvo in gozdarstvo Sha Feng. V desetčlanski delegaciji so bili visoki kmetijski funkcionarji, strokovnjaki, agronomi in svetovalci Ho Kang, Ma Ling, Cang Či Jui, Ting Sou Kang, Pan Tsai Ksien, Lin Hsneh Ven, Ling Knang Čin, Hsu Čin Juan in Li Lu Kang. Po Sloveniji jih je vodil sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo dipl. inž. kmet. Milovan Zidar.

Pri nas so se zanimali za strukturo in organizacijo podjetja in hmeljarstvo, kar jim je poleg celotnega orisa Hmezada razložil pomočnik direktorja inž. Vinko Kolenc.

(Nadaljevanje z 2. strani)

delan s strani strokovnih služb, zadolži strokovne službe DO in TOZD, da predlog podrobneje preanalizirajo z ekonomskega in tehnološkega vidika ter do naslednje seje DSP pripravijo konkreten predlog za spremembo razvojnega programa TOZD Kmetijstvo Šmarje.

*

Za člana odbora za pospeševanje razvoja zunanjetrgovinske menjave v SIS za ekonomske odnose s tujino se za DO Hmezad imenuje tov. Franca MEŽNARJA, mag. oec., pomočnika glavnega direktorja za komercialne zadeve.

*

Za člane izvršilnih teles SIS za ekonomske odnose s tujino se predlaga v

1) stalni odbor samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinu in postopkih za doseg dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliwu deviz tov. Zvoneta PELIKANA, dipl. ing. agr., glavnega direktorja;

2) stalni odbor za samoupravni sporazum o merilih in postopkih za uresničevanje kreditnih odnosov s tujino tov. Ernesta MARINCA, ing. org. dela, direktorja FRS.

*

Upravni odbor HiP je na seji 12. 8. 1977 sprejel sklep o ukinitvi izpostave v TOZD Gradbeništvo zaradi izločitve te TOZD iz podjetja in ustanovil novo izpostavo v TOZD Notranja trgovina. Delavski svet podjetja prosi za soglasje k sprejetim sklepom. Istočasno predlaga tudi imenovanje novih članov v UO HiP za izpostavo TOZD Kmetijstvo Ilirska Bistrica in TOZD Notranja trgovina. Delavski svet soglaša.

Na podlagi 10. člena pravilnika o organiziranju in poslovanju Hranilnice in posojilnice Hmezada, se imenuje nove člane v UO HiP, in sicer:

1) za izpostavo TOZD Kmetijstvo Ilirska Bistrica tov. Miha PRIMC, vodja kooperacijske službe namesto tov. Ane CELIN, ki je odšla iz DO,

2) za novo ustanovljeno izpostavo v TOZD Notranja trgovina tov. Ivan BRISNIK, računovodja TOZD NT.

(Nadaljevanje s 3. strani)

temu prilagojen tako, da je v prvem razredu trajal od septembra do konca marca, v drugem razredu pa od novembra do junija. V času pouka so opravili učenci obeh razredov po 12 ur praktičnega pouka tedensko.

Učenci prvega razreda so imeli po končanem teoretičnem pouku od aprila do konca oktobra strnjeno prakso po 42 ur tedensko in vmesne enomesečne počitnice. Učenci, ki so se izobraževali za poklic cvetličar in poklic zelenjadar, so opravljali prakso večinoma na vrtnarskem obratu v Medlogu pod vodstvom učiteljev praktičnega pouka vrtnarske šole. Učenci, ki so se izobraževali za poklic parkovni vrtnar, pa so se izpopolnjevali v praktičnih znanjih v edinem slovenskem arboretumu na Volčjem potoku, ki prav v letošnjem letu praznuje svojo 25-letnico.

V šolskem letu 1962/63 je vrtnarska šola prešla v sestav Kmetijskega izobraževalnega centra Celje. Predmenik se je glede na poklice nekoliko spremenil, tudi učiteljski zbor se je povečal in pomladil.

Vrtnarski šoli je od leta 1963 naprej ostal manjši kompleks zemlje brez prepotrebni zasteklenih površin, kjer je danes dokaj skrbno urejen park. Uredili so ga in ga urejajo učenci vrtnarske šole pod strokovnim vodstvom učiteljev.

V letu 1964 je bila dograjena tudi druga večja zgradba vrtnarske šole, ki je danes s novogradnjo, nastalo leta 1975, povezana s prejšnjo stavbo. V tem času je prevzel vodstvo kmetijskega izobraževalnega centra tov. Jenšterle, dipl. niž. agr. Izobraževanje za omejene poklice je potekalo vse do šolskega leta 1967/68, ko se je na vrtnarski šoli pričelo izobraževanje za enoten poklic parkovni vrtnar — cvetličar. Izobraževanje za ta poklic je na poklicni vrtnarski šoli (redna šola) trajalo dve leti, na poklicni vrtnarski šoli s periodičnim poukom (tečaj vajencev vrtnarske stroke), ki se je že leta 1963 reorganizirala tako, da je bil učni program, ki so ga učenci absolvirali v nekaj daljših obdobjih, enak kot v redni poklicni šoli, pa tri leta.

Že v letu 1970/71 se je ponovno pokazala potreba po izobraževanju specializiranih poklicev na področju vrtnarstva. Že prejšnje dolgoletne izkušnje posvetovanja in sodelovanja s strokovnjaki biotehniške fakultete, zavoda za šolstvo, strokovnjaki iz vrtnarskih organizacij in vrtnarske šole, so bile podlaga za današnje učne načrte in predmetnike, po katerih izobražujemo na vrtnarski šoli od septembra 1975. leta naprej. Učni načrti in predmetniki za poklic vrtnar in poklic cvetličar so usklajeni z izobraževanjem na poklicni vrtnarski šoli in na poklicni vrtnarski šoli z izmeničnim poukom. Tudi čas izobraževanja traja za omenjene poklice po obeh načinih izobraževanja 30 mesecev.

V začetku šolskega leta 1974/75, ko se je od kmetijskega šolskega centra poslovil dolgoletni direktor inž. Jože Jenšterle, in je njegovo mesto prevzel inž. Drobne Marijan, je bilo vse pripravljeno za vpis v I. razred tehniške vrtnarske šole. Septembra leta 1975 smo vpisali prvih 32 učencev v prvi razred tehniške vrtnarske šole. Tako danes na vrtnarski šoli izobražujemo učence v treh oddelkih:

1. Poklicna vrtnarska šola, v kateri izobražujemo učence za poklic vrtnar in poklic cvetličar. Čas izobraževanja je 30 mesecev — 5 semestrov. V 4 semestrih dobijo učenci večji del teoretičnih in tudi praktičnih znanj na šoli. Peti semester bodo učenci preživeli na večjih — najboljše organiziranih vrtnarskih obratih (Arboretum na Volčjem potoku, Cvetličarne Ljubljana, Rast Ljubljana, Florina Maribor, Agraria Brežice...), kjer si bodo pridobili nadaljnja praktična znanja še vedno pod strokovnim nadzorom učiteljev.

2. Poklicna vrtnarska šola z izmeničnim poukom, (ki se je razvila iz nekdanjega tečaja vajencev vrtnarske stroke) izobražuje učence v gospodarstvu na področju vrtnarstva za omenjena poklica. V šolo prihajajo za 5 mesecev v šolskem letu in tako v 15 mesecih predelajo enak obseg učne snovi kot učenci v poklicni vrtnarski šoli. Ostalih 15 mesecev je namenjenih praktičnemu pouku, ki ga učenci tega oddelka opravljajo pri svojih delodajalcih pod strokovnim nadzorom učiteljev vrtnarske šole.

3. Tehniška vrtnarska šola. Čas izobraževanja traja 4 leta. Učenci si bodo po uspešno končanem teoretičnem pouku in praksi (praktični pouk opravljajo na deloviščih in v delavnicah šole in Vrtnarstva Medlog) pridobili naziv vrtnarski tehnik.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Polna čebel se je obračala k soncu, sedaj pa težko poveša glavo

Bežni zaključki letošnjega spravila hmelja

Že leta služba varstva pri delu Hmezada pred pričetkom spravila hmelja predhodno pregleda priprave, naprave in prostore, ki so namenjeni spravilu hmelja. S tem v zvezi svetuje, priporoča ali zahteva nekatere ureditve in nudi pravno ter tehniško dokumentacijo v zvezi s tem sezonskim a zahtevnim delom. Ker drugih tako obsežnih in konkretnih pregledov ni, se smatramo za dolžne, da po spra-

PRIMER

Prikolice so iz leta v leto tehnično manj urejene. Priključne profile in konzole za podaljške in obešanje zadnjih stranic je zaradi dotrajanosti ali zato ker so se med letom izgubile, vedno manj v uporabi. Te profile je zamenjala žica. Trikraki cevni rogli so marsikje raztegnjeni, na mnogih prikolicah pa jih sploh ni. Prikolice imajo v 80 % zvite priklope. Sprednji most pri večini prikolic ni mogoče več z rokami premakniti. Traktorji v prevelikih primerih niso več opremljeni z varnimi svorniki (zatiki). Ležaji osi niso zavarovani pred blatom z ustreznimi pokrovi peste. Organizacija dela je iz leta v leto bolj neenotna. Nekateri vodje izmen nimajo ustrezne strokovne kvalifikacije. Izpolnjevanje obveznosti poročanja ni ažurirano in ne dovolj strokovno.

Kljub temu, da služba varstva pri delu iz leta v leto zahteva organizacijski opis delovnih zadolžitev za posamezna delovna mesta pri strojih za obiranje kakor pri sušenju hmelja, tehnološke službe tega še niso naredile. Zaradi tega prihaja do pogostih zastojev, ker pojavljajoče napake ali nedovoljenosti povišajo ne opozorijo in jih ne odstranijo pravočasno. Velika napaka je tudi v tem, da vodstva posameznih enot dovolijo pričetek obratovanja posameznim pogonskim enotam, preden dobe za to potrebno dovoljenje. Takšno dovoljenje bi morala dati komisija, ki bi bila sestavljena od tehnologa dejavnosti, energika in varnostnika. Obstoje, dejavnost in pooblastila te komisije izhajajo iz določila 3. in 4. člena republiškega pravilnika o periodičnih preiskavah, pregledih in preizkusih delovnih naprav in priprav (Uradni list SRS št. 180/75). Tako stroji obratujejo ne da bi bili tehnološko kot varnostno brezhibni. Napake med spravilom ne odstranjujemo, med remontom na napako pozabimo in z napako zopet obratujemo. v času remonta posamezne enote prepogosto posegajo v izboljšave, ki večkrat niso izboljšave, opuščajo pa pomen varnosti. Npr. dodajanje agregatov, energetske napajanje ali uporabljanje dodanih sklopov pa je vse prej kot varno. Zaposlovanje delavcev pod 18. leti in na 60. leti starosti po zakonu ni dovoljeno. Opažena je vedno večja avtonomnost in samovolja pri delu in pri zaposlenih sezonskih delavcih. Delovne izmene so pre dolge. Izmena naj bi trajala 11 in pol ure. Mehaniki in vodje izmen naj bi imeli še naprej 12-urni izmenski delavnik. Efektivni delavnik tudi sedaj ni bil 12 ur, vendar smo čakajoče delavce plačevali za sedenje in polaganje ob strojih. Nagrajevanje delavcev naj bi bilo bolj stimulativno. Ekonomska služba naj bi pripravila normativno postavko za obrano trto ter režijsko postavko za čas, ko stroj stoji zaradi okvare. Delavci pri trganju, polaganju, rezanju na njivi ter pri obešanju, snemanju in rezanju trt bi morali biti nagradieni po učinku, izhajajočem po številu obranih trt. Drugi delavci pa naj bi imeli različno vrednost postavke za efektivni od neefektivnega časa.

Da je to potrebno, nam pove podatek sedmih testiranih primerov.

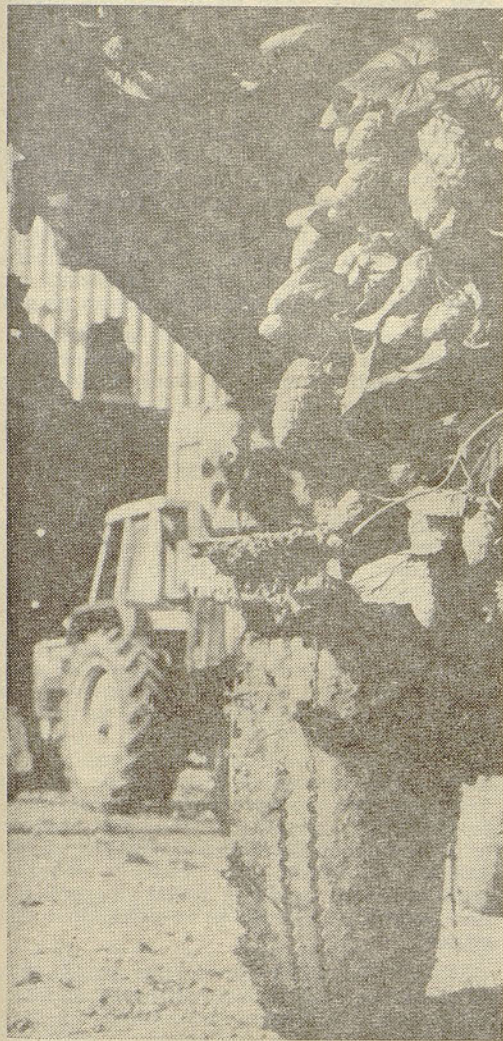
Prikolice so bile povprečno naložene z 236 trtami (od 288 do 198). Za obiranje teh trt je po progi prešlo 224 kljuk tj. 94 % porabljene kapacitete. Do tukaj vse lepo in pravilno. Če pa upoštevamo praznino trt letošnjega pridelka in da so vodila bila obremenjena z 1 trto v 28 %, z 2 trtama v 54 %, s 3 trtami v 16 % ter s 4 trtami le v 2 %, pa se takoj vprašamo, če je to mogoče? Žal, to je mogoče. Odgovorov za to je veliko. So objektivni in subjektivni. Eno je resnica, večkrat ni-

smo sposobni pospraviti pridelanega pridelka tako kot bi bilo potrebno. V danem primeru so razlogi verižni. Ekonomika spravila se prične na njivi pri trganju in poravnavi. Nekeč, v dobrih časih, smo postavili normativ, da gre v tricevne roglice 100 trt. Res je, da so bile takrat trte bolj košate in tudi lepše smo zlagali in polagali. Lepo naložena prikolica pa je pogoj za hitro in dovolj bogato obešanje trt na kavlje. Takrat smo obesili ca. 900 trt na uro. Za menjavo prikolic pa smo pustili pobegniti do 30 praznih kljuk na uro. Kako pa je bilo letos vsaj v začetku? Kljuge so bile ali pa so še vstavljene na vsak 4. člen. Na prikolici je bilo povprečno naloženih (beri nametanih) 266 trt. Na uro smo obrali okrog 460 trt, prek 135 praznih kljuk pa je pobegnilo med premikanjem prikolic. Hitrost proge pri večini obiračnikov ni mogoče drugače spreminjati kot z gostoto nameščenosti kljuk. Hitrost pri razmestitvi kljuk na vsak 4. člen pa znaša ca. 600 kljuk na uro. Pogostost obešanja pa je bila več kot skromna. V 80 % je na kljuki viselo samo eno vodilo. Dve vodili sta viseli na kljuki le v 8 %.

Ko prebirate te podatke, pa ne glede na to, če veljajo za povsod, so z gotovo verjetnostjo več ali manj odraz splošnega stanja. Žal vedno ugotavljamo, da nas prehitevajo razmere in čas, zato smo letos gotovo obrali vsaj 15 % dalj kot pa bi sicer. Kljub temu pa več od tega spoznanja ne storimo.

Kaj storiti za v prihodnje? Tako zaključujemo svojo misel. Tako lahko vprašajo tisti, ki se morda čutijo dolžni postaviti takšno vprašanje. Na marsikaj smo že odgovorili. Ker pred leti zastavljena organizacija dela današnji opremi in tehnologiji ne odgovarja v celoti, moramo organizacijo v razliki dopolniti.

(Nadaljevanje na 6. strani)

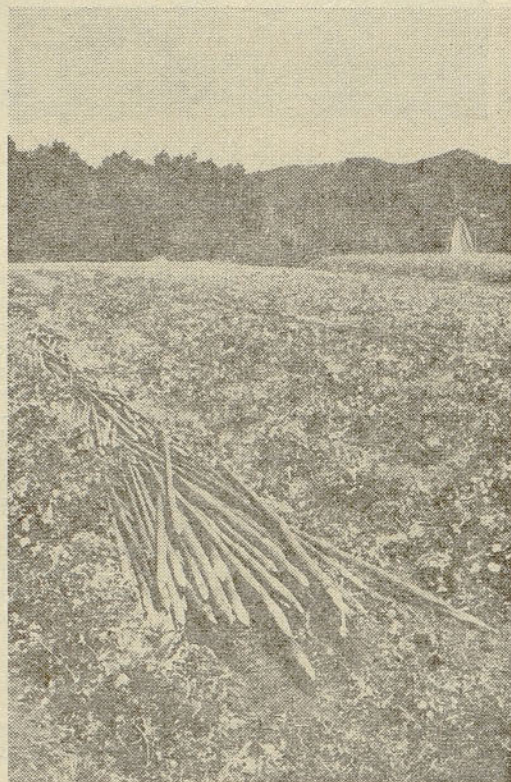

Kljub dežju in blatu je obiranje teklo letos, žal, prekratek čas

vilu hmelja ugotovimo, kaj naj bi bilo storjeno pa ni bilo, kaj nismo hoteli storiti ali nismo mogli storiti iz kakršnihkoli razlogov.

Služba varstva pri delu predvsem osredotoči omenjene preglede iz vidika varstva delavca pri delu in vzdrževanja in čuvanja imovine, vendar je pri uveljavljanju omenjenega stališča posredno vsebovano tudi tehnološko, organizacijsko in ekonomsko stališče.

Pri predhodnih pregledih pred spravilom hmelja in kontrolnih pregledih med spravilom omenjenih tehnoloških činiteljev smelo trdimo, da je kvaliteta kakor obseg predhodnih storitev za čim normalnejše in uspešnejše spravilo pridelanega hmelja iz leta v leto slabša. Člani komisije pregleda dobimo mnogokrat občutek, da v enotah opravijo dela zaradi pregleda, manj pa zato, ker organizacija ali tehnologija to zahteva.

Redke so njive z osmukanimi hmeljevskami, povsod so že žičnice

Uporaba cinkovega bacitracina za siliranje zelene krme

Vse večje potrebe po hrani postavljajo pred živinorejo zelo pomembno nalogo zagotoviti zadostne količine kvalitetne krme za prehrano domačih živali. To lahko dosežemo le tako, da poleg koncentratov živali zagotovimo zeleno voluminozno krmo tekom celega leta, predvsem pa pozimi. Pri tem pa nastaja problem kako ohraniti vse prehrabene vrednote, ki jih vsebuje zelena krma. Ena od številnih metod konzerviranja krme je siliranje. Težave nastanejo takrat, ko želimo silirati krmo, bogato na beljakovinah, z majhno količino sladkorjev in škroba. (Lucerna, mlada zelena trava.) Pri siliranju namreč pride do bakterijskega razkroja sladkorjev in nastajanje kislin, ki zaviralno delujejo na bakterije, ki razkrajajo beljakovine in maščobe. Ker je nastajanje kislin, predvsem mlečne, (ki je tudi zelo dober vir energije za žival) močno zmanjšano, ne pride do izraza njen zaviralni učinek na bakterije, ki razkrajajo beljakovine. Pride do pojava gnilobnega razkroja, tj. silaža dobi neprijeten vonj, grenak okus, zgubi svojo hranilno vrednost in lahko postane celo škodljiva za zdravje živali. Pomanjkanje sladkorjev v zeleni masi so rejci reševali tako, da so dodajali ali melaso ali rezance sladkorne pese, kar pa je v krajih, oddaljenih od

tovarn sladkorja, zelo drago ali pa celo nemogoče. Zato so strokovnjaki iskali sredstvo za konzerviranje silaže, ki ne bi škodljivo vplivalo na sestavine in zaželeno bakterije silaže, a ne nazadnje ne bi smelo vplivati na žival, ki krmo uživa oziroma na živila, ki jih pridobivamo od tako krmljenih živali. Vse te lastnosti ima antibiotik ZINK BACITRACIN. Strokovnjaki kmetijske fakultete v Zagrebu so izvršili široko zastavljene preizkuse z uporabo cink bacitracina za siliranje zelene krme. Ugotovili so me drugim da Zink bacitracin zelo uspešno deluje na zaviranje bakterij, ki razkrajajo beljakovine in poživiljoče na rast mlečnokislinskih bakterij. Zato je silaža, obdelana z 200 g Zink bacitracina na 1 tono silaže, prav dobre kvalitete v primerjavi z enako silažo, ki ji ni bil dodan Zink bacitracin in ki je bila slabe kvalitete. Pri kontroli proizvodnje mleka so ugotovili, da so krave krmljene s silažo z dodatkom Zink bacitracina dajale od 9,4 do 22,0 % več mleka kot krave krmljene s silažo, ki ni bila obdelana s Zink bacitracinom. Če upoštevamo zgoraj omenjeno in ceno Zink bacitracina 37 din za kg ali 7,40 din za tono silaže, je stvar preproste matematike smotnost uporabe Zink bacitracina. Na koncu je treba po-

udariti, da je tudi uporaba Zink bacitracina zelo enostavna, saj je preparat topljiv v vodi in se ga da s škropilnico primešati zeleni masi za silažo, kar ni nepomembno.

TOZD Kooperacija
Zalec

Kriza ribeza

Ribez prestaja drugo težko krizo in je veliko vprašanje, kako bo to obdobje prestopal, kako izpolnil planirana pričakovana po razvojnem načrtu zelenega plana do leta 1980, ko ga je v Sloveniji predvideno 1000 ha. Prvo krizno obdobje je namreč ribez preživel z uvajanjem in sajenjem drobnoplodnih, slabo rodnih sort v letih 1965 do leta 1970, ko so ribezove nasade krčili in so se površine zmanjšale za dve tretjini, konkretno na Kozjanskem od 120 hektarov na približno 40 ha.

Druga kriza pri ribezu je sedaj prišla v drugi obliki in je zadela v živo rentabilnost in ekonomičnost zaradi visokih proizvodnih stroškov v primerjavi z nizkim donosom na grm.

Dejstvo je, da predelovalna industrija drži in uravnava odkupno ceno ribeza že nekaj let nazaj na isti ravni, to je okoli in nekaj nad 10 dinarjev za kg obranega, čeprav je znano, da so se stroški proizvodnje dvignili v istem času za okoli 60 % zaradi podražitev umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in tudi cene obiranja.

Tako je ribez postal nerentabilen za vse ribezarje, ki imajo povprečne hektarske donose izpod 6000 kg, ker je po izračunih pri tej rodnosti proizvodna cena ribeza, okoli 10 din za kg.

Računajo, da je bila v letu 1976 zaradi slabe letine ob nizkem donosu povprečna proizvodna cena okoli 20 din za kg obranega ribeza in letos ob znani močni posebi se vrtila proizvodna cena okoli 80 din za kg, a po nekaterih izračunih celo več. Dejstvo je namreč, da pri dolgoletnih kmetijskih kulturah ne moremo vzeti enoletno povprečje donosa kot merilo rentabilnosti, ampak moramo vzeti vsaj petletno, oziroma dolgoletno povprečje za izračun ekonomičnosti. Ob navedenih slabih pogojih in očitni izgubi že boljši ribezarji rastlino opuščajo, oziroma se ne odločajo v nove nasade.

Prijava in zanimanje za nove nasade je zelo slabo in proizvajalci ribezovih sadik ne vedo kam s sadilnim materialom, ki so ga vzgajali v skladu s predvidevanji obnove in širjenja ribeza po zelenem planu.

Tako je konkretno pri zadrugi enoti v Kozjem na razpolago okrog 50.000 prvovrznih in visoko selekcioniranih dvoletnih sadik črnega ribeza, za katere ni pravega zanimanja in kupca.

Stanje pri ribezu je resno in zaskbljujoče in bo treba zavzeti določena stališča in mere za njegov nadaljnji obstoj v Sloveniji in še posebno na Kozjanskem, kjer smo si gradili na tej rastlini tudi boljše prihodnost in videli v njej rešitev zaostalosti kmetijstva.

Dejstvo je, da se problem vleče že daljše obdobje in da so bila že predhodno dana opozorila na kritično stanje pri ribezu in so v tej smeri tudi že nakazane določene rešitve za njegov nadaljnji obstoj.

Ribez je menda edini, katerega v zadnjem obdobju ni bilo mogoče zavarovati pri zavarovalnem zavodu. Pri zavarovalnici Triglav je bila dana obljuba, da mu bo omogočeno ponovno zavarovanje.

Inž. Franc Valenčak

Bogato obložena silazna koruza je v ugodnem vremenu izginila z njiv čez noč

(Nadaljevanje s 5. strani)

Že pregovor pravi, da dobro vozi tisti, ki dobro maže. To načelo bi v marsičem v prenesenem pomenu veljalo tudi za naše razmere. Za remont strojev bi bilo nujno organizirati in opremiti skupino delavcev pod ustreznim in strokovnim vodstvom. Ti bi delali po programu dela. Razstavljanje sklopov — delov, odkrivanje okvar, na to popravilo in sestava. Po končanem popravilu sledi strokovni tehniški prevzem. Za delokrog delavcev na posameznih delovnih mestih bi morali izdelati opis delovnih dolžnosti, izdelati primernejši sistem nagrajevanja in vodenja evidence obiranja. Na boljše delovno disciplino bi morali misliti že pri novačenju delavcev, skupinovodjem pa izplačevati participacijo le za ustrezne in disciplinirane delavce.

Pri tehničnih rešitvah in preureditvah bi morali vključiti tudi pristojne tehnološke službe in službo varstva pri delu. Vodjem enot naj bi bili predhodni tehniški pregledi v oporo in pomoč, ne pa da jih smatrajo in ocenjujejo kot nujno zlo.

To je nametano in bežno razmišljanje, oena in priporočilo recimo laika na področju hmeljarske tehnologije, ki nima statusa kritiziranja, vidi pa ob upoštevanju zmernih te-

žav, da bi se s povečanjem osebne prizadevnosti vseh s statusom odločanja v reševanju zadevne problematike, dalo marsikaj opraviti.

Janko Zupanek

Polži ljubijo pivo

Marsikateri vrtničkar se pritožuje nad množico polžev, ki so povsod in delajo tudi škodo. Za uničevanje polžev dobite sredstva v naših kmetijskih preskrbah, Agrotehniko in Semenarni. Če pa želite odpraviti polže po svoje, poskusite takole: plitke posode ali krožnike s pivom pritisnite v gredo do zunanega roba tako, da lahko pridejo polži do piva. Če to storite zvečer, boste zjutraj okrog krožnikov lahko pobrali polno polžev. Zapomnite si in poskusite naslednje leto, ker je že sedaj malce pozno.

HMELJAR

1977/7

PRILOGA HMELJARJA

Poročilo s petindvajsetega svetovnega kongresa hmeljarjev v Yakimi (ZDA)

Dr. Jan Kišgeci
(prevod A. Cetina)

UDK 653.819

Od 4. do 6. 8. 1977 je bil kongres hmeljarjev v Yakimi v državi Washington (ZDA). Od posameznih držav članic MHB in držav opazovalk se je kongresa udeležilo: ARGENTINA: Dr. Leopoldo Leskovar; AVSTRALIJA: Harold Davex, G. A. Hughes, Nivelle Williams, G. F. Lord; BELGIJA: Armad von Millegem, Roger Top; KANADA: Donald W. Rose; ČESKOSLOVASKA: Oldrich Paul, J. Riha, B. Pokorný; ANGLIJA: D. H. Thompson, P. Pembble, Dr. R. A. Neve, G. Broom, E. R. Lane, P. A. D. Davies, W. G. G. Alexander, J. A. Worley, J. F. M. Blest, T. Haekins, R. Hawkins, B. D. Neame, P. Armitage; EGS (Bruxelles): Rodney Standing; NDR: Karl Borde; JAPONSKA: Yoshihiro Imaeda; MEHIKA: Jorge Francke; POLJSKA: Tadeus Syzowski; JUŽNA AFRIKA: B. M. Robinson; SPANIJA: F. A. Montero, J. L. Saez Ortiz, Mr. Arcenegui; ZDA: Fred Goording, George Signoretti, Gene Smith, Bob Coleman, Bill Harris, Ronald Riel, Ben Charvet, Marvin Champoux, Martin Puterbaugh; ZR NEMCIJA: Hans Kohlmann, Josef Schwarzmeier, Armin Liebhardt, Ulrich Puff; JUGOSLAVIJA: Dr. Jan Kišgeci, Dr. Peter Pavlič.

V okviru kongresa je bila:

1. Seja predsedstva — 4. avgusta.
2. Zasedanje tehnične komisije — 4. avgusta.
3. Zasedanje ekonomske komisije — 4. avgusta.
4. Oglad hmeljarskih področij Yakime — 5. avgusta.
5. Generalna skupščina MHB — 6. avgusta.

SEJA PREDSEDSTVA

Na dnevnem redu seje predsedstva MHB so bila organizacijska vprašanja. Ugotovljeni so bili uradni delegati, ki zastopajo posamezne države članice na kongresu v Yakimi in potrjen je bil zapisnik zadnje seje, ki je bila 12. marca 1977 v Parizu. Takrat je bila Madžarska sprejeta v MHB. Predsedstvo MHB je dobilo pismo od Ministrstva za kmetijstvo Bolgarije, ki pravi, da bo Bolgarija zaradi reorganizacije svojega kmetijstva izstopila iz MHB. Predsedstvo je to zahtevo z obžalovanjem sprejelo. Generalni sekretar MHB dr. Pavlič je obvestil predsedstvo, da je bilo Sovjetski zvezi in Japonski ponovno poslano vabilo, da se vključita v MHB. Žal pa ugotovljamo, da so tudi to pot ostala vabila brez odgovora.

Posebej je bilo proučeno vprašanje, kje bodo naslednji kongresi. Začasni vrstni red je naslednji: 1978 — Španija, 1979 — Anglija, 1980 — DR Nemčija, 1981 — Jugoslavija.

Na seji predsedstva je bilo postavljeno vprašanje ali je potrebno, da je kongres vsako leto. Ali ne bi bilo dovolj, da bi bil vsako drugo ali celo vsako tretje leto. Predstavniki ČSSR Jaroslav Riha je bil mnenja, da ima MHB zelo majhen vpliv na razvoj ekonomskega položaja v hmeljarstvu, tako da tudi vsakoletni kongresi nimajo večjega pomena. Vendar je bila večina delegatov drugačnega mnenja. Prav zaradi težke ekonomske situa-

cije bi bilo potrebno, da je kongres vsako leto in da se pospešeno iščejo rešitve. Mimo tega so Španija in Anglija že podvzele organizacijske priprave za naslednja kongresa. Sklenjeno je bilo, da bo naslednji kongres v Španiji leta 1978; leta 1979, ko bo kongres v Angliji pa bi se eventualno odločili, če naj bo kongres v prihodnje vsako leto ali na daljše obdobje. Predsedstvo bi se sestajalo, tako kot doslej, dvakrat letno. Predsednik MHB E. Lane je poudaril, da naj bo kotizacija za kongres tako visoka, da stroški kongresa ne bremenijo države, ki kongres organizira.

ZASEDANJE TEHNIČNE KOMISIJE MHB

Poleg članov tehnične komisije so zasedanju prisostvovali številni proizvajalci hmelja iz ZDA in drugih držav. Na dnevnem redu je bilo več referatov s področja agrotehnike, uporabe pesticidov in namakanja hmeljišč.

Prvi referat je imel dr. C. E. ZIMERMAN, znanstveni sodelavec s kmetijske postaje za namakanje v Prosseru s temo: »Namakanje hmelja«. Podal je podatke o potrebi vode za hmelj in pojasnil načine namakanja hmelja v ZDA. Posebno so zanimivi rezultati t. i. kapljičnega namakanja. Rezultati, ki so jih dobili v ZDA dajejo upanje, da bo ta sistem možno koristiti posebno tam, kjer je potrebno racionalno trošenje vode.

Dr. R. NEVE — predsednik znanstvene komisije MHB je podal poročilo o zasedanju znanstvene komisije leta 1976 v Wyeu — (Anglija). Tema zasedanja je bila žlahtnenje hmelja, ki bi služili za žlahtnenje.

K. BORDE — DR Nemčija, je govoril o izkušnjah uporabe helikopterja K-26 v hmeljiščih DR Nemčije. Mimo dobrih rezultatov, ki so jih dosegli z zaščito hmeljišč iz zraka, je neobhodno potrebno, da se prouči še organizacija dela za ta način tretiranja.

V referatu dr. D. U. SCHMITA iz DR Nemčije je bila obdelana uporaba komposta, proizvedenega iz mestnih organskih odpadkov po postopku, ki je bil izpopolnjen v Dresdenu. Povedal je, da je ta kompost primeren za uporabo v hmeljarstvu in da ugodno deluje na povečanje pridelka.

Dr. Jan KIŠGECI je v referatu »Reducirana obdelava v sistemu površinskega gojenja hmelja« podal najprej nekatere teoretične postavke, posebno z vidika namakanja in uporabe herbicidov.

Predsednik TK MHB in direktor inštituta za hmeljarstvo v Hülu, ZR Nemčija, KOHLMANN je govoril o dejavnikih, ki vplivajo na kakovost in količino apliciranih pesticidov na hmelju. Vsi referati so razmnoženi v posebni publikaciji v angleškem in nemškem jeziku. Po referatih se je razvila razprava o raznih tehnoloških problemih v proizvodnji hmelja.

ZASEDANJE EKONOMSKE KOMISIJE

Zasedanje ekonomske komisije je bilo prav tako odprto za vse udeležence kongresa, zato so poleg članov in uradnih delegatov sodelovali tudi predstavniki trgovskih organizacij iz ZDA in drugih držav, kakor tudi proizvajalci hmelja iz ZDA.

Uradni delegati posameznih držav članic so podali poročila o površinah hmeljišč in ocene proizvodnje hmelja v letu 1977, kakor tudi o problematiki, ki je vezana na hmeljarstvo.

Zbirni pregled je prikazan v tabeli 1. Iz pregleda je razvidno, da so se površine hmeljišč v državah MHB letos zmanjšale. Vendar to zmanjšanje ne bo vplivalo na zmanjšanje proizvodnje. Predvideva se namreč, da bodo pridelki hmelja na hektar večji, zato bo skupna proizvodnja celo večja kot v preteklem letu.

Ko so delegati podali poročila o površinah in proizvodnji hmelja je predsednik ekonomske komisije MHB G. Broom iz Anglije ugotovil, da je hmelja več, kot ga potrebujemo. S tem so soglašali vsi udeleženci v razpravi. Višek hmelja je nastal že leta 1973 zaradi zelo bogate žetve, kot posledica nekontroliranega večanja površin in dobrih vremenskih razmer. Nadproizvodnja se javlja nadalje kot posledica zmanjšanja odmerka hmelja v pivovarnah. Eden glavnih vzrokov pa je večanje površin s sortami, ki so bogate z alfa smolami. Na ustvarjanje zalog vplivajo tudi razne oblike predelave hmelja ekstrakcija, granulacija, izomerizacija itd. Velike zaloge hmelja tudi neugodno vplivajo na položaj na hmeljnem tržišču. Čeprav je večji del teh zalog predelan, te kljub temu pritiskajo na tržišče, ker skladiščenje ni neomejeno in je povezano z velikimi izdatki. Po objavljanju podatkov o izgledih za dobro letino v letu 1977 je ugotovljeno, da bo hmelja preveč. Višek hmelja preti, da bodo v določenih hmeljarskih področjih razvrednotena velika vlaganja v hmeljno proizvodnjo.

G. Broom, predsednik ekonomske komisije MHB predlaga, da hmeljarske dežele podpisajo mednarodni multilateralni sporazum na nivoju vlad, s katerim bi se reševala vsa ekonomska vprašanja proizvodnje hmelja, kot je določanje kvote za posamezne dežele, odstranjevanje starih zalog hmelja itd. Ta predlog bo ekonomska komisija preučila na posebni seji v novembru t. l. Do marca 1978 bo potrebno, da zberemo že konkretne predloge vseh držav članic MHB o tem, kaj bi tak mednarodni sporazum moral vsebovati.

Na seji ekonomske komisije je bila izražena zaskrbljenost, da ne glede na krizne situacije površine hmeljišč v nekaterih državah kot ČSSR, Bolgarija, DR Nemčija in v nekaterih drugih deželah, naraščajo.

J. Riha, delegat iz ČSSR, je dal izčrpen obrazložitev o tem pojavu. Poudaril je, da je treba tendence v hmeljarstvu gledati in analizirati dolgoročno, ne pa komentirati samo končno stanje. Od 1970 do 1975 so se površine hmeljišč povečale v povprečju za 10 %, v

ČSSR pa samo za 7 %. Potrošnja piva v socialističnih deželah je v tem času naraščala po stopnji 7 %, a v ostalem svetu 2,5 %. To so glavni razlogi, ki navajajo ČSSR in druge socialistične dežele, da povečujejo površine.

R. Standring, predstavnik EGS iz Bruslja je rekel, da bo multilateralni sporazum težko doseči, ker je mnogo divergentnih interesov in različnih pogojev, kar izhaja večji del iz različnih družbenoekonomskih pogojev v državah proizvajalkah hmelja.

V času ko bi vse količine hmelja morali uskladiti za daljše časovno obdobje, lahko le ugotovimo, da se pridela več hmelja kot ga potrebujemo. Edini logični zaključek je, da se mora proizvodnja zmanjšati. Vprašanje pa je, kdo bo zmanjšal proizvodnjo in kdo bo o tem odločal. V državah EGS imajo sporazum, po katerem se pri sajenju novih sort z visoko količino alfa smol površine hmeljišč zmanjšuje za 40 %. Standring je poudaril potrebo po ekonomski kooperaciji med hmeljarskimi deželami na svetu. Da bi to dosegli je potrebna medsebojna koordinacija in izmenjava informacij med temi deželami. Zelo koristni bi bili posebni sestanki proizvajalcev hmelja s pivovarstvi in trgovci, na katerih bi usklajevali potrebe in cene hmelja in reševali druga sporna vprašanja.

V najtežjem položaju se nahajajo dežele izvoznice hmelja in zaradi tega Standring predlaga, da se te države sestanejo posebej. Prav tako predlaga, da se napravi poseben gentlemenki sporazum med hmeljarskimi državami na nivoju MHB o reguliranju površin. Prav tako bi bilo potrebno, da se formira manjša skupina hmeljarskih strokovnjakov, ki bi izdelala statistični model proizvodnje in tržnih potreb hmelja. Za izdelavo te študije je potrebno uporabiti sodoben metodološki pristop.

F. Gooding iz ZDA je poudaril, da je sedaj pravzaprav nadproizvodnja alfa smol. Le ekonomske zakonitosti bodo odločale o tem, kdo bo moral zmanjšati proizvodnjo.

E. R. Lane iz Anglije je poudaril, da je najprej treba doseči popolno organiziranost na nacionalni ravni, oziroma da se v vsaki državi doseže maksimalna organiziranost hmeljarstva, kajti to zahteva sama proizvodnja hmelja. Tam, kjer ta organiziranost obstaja, je dobra koordinacija in tam običajno ni problemov.

Fred I. Has poudarja, da v hmeljarstvu posebno v zamenjavi sortimenta ne sme biti stihije in da je pri uvajanju novih sort z visokim odstotkom alfa smol potrebno reguliranje površin.

Priporočila in zaključek iz zasedanja ekonomske komisije je, da se površine hmeljišč ne povečuje. Predstavnik ČSSR je imel pripombo in predlog, da se prepove širjenje novih sort hmelja. Ta predlog je povzročil številne razprave o tem, da zamenjava sortimenta še ne pomeni vedno širjenja sort z visokim odstotkom alfa smol. V nekaterih državah imamo že nasprotno pojave, to se nanaša na ZDA in Anglijo. Prepoved zamenjave sortimenta bi pomenila ustavljanje napredka, kot je to rekel G. Aleksander iz Anglije. Češko-slovaški predlog je bil soglasno odklonjen, ostalo je le priporočilo in sklep, da se površine pod hmeljem ne povečujejo.

OGLED HMELJARSKIH PODROČIJ

Udeleženci kongresa so imeli priložnost, da so v enodnevnem ogledu področja Yakime spoznali hmeljarstvo tega področja in hmeljarstvo ZDA. Hmeljarstvo je zasnovano na načelih velike proizvodnje, velike udeležbe mehanizacije in majhne porabe ročne delovne sile. Kljub suši, ki je ne pomni in majhne količine vode v akumulacijskih jezerih, hmeljišča obetajo normalno proizvodnjo. Po prvih izračunih bilance oskrbe z vodo spomladi je bilo hmeljarjem povedano, da bo možno oskrbeti le 5 % od njihovih skupnih potreb. To je vplivalo na to, da na 120 ha hmelja niso napeljali. Vsi drugi so šli v proizvodnjo z določenim tveganjem, nekateri pa so začeli graditi svoje vodnjake. Drugi proračun bilance vode je pokazal, da bo oskrba z vodo boljša in bo pokrila 60 % potreb. Ob koncu vegetacije se je pokazalo, da je bila oskrba z vodo celo 100 %. Napake v bilanci vode so povzročile veliko nezadovoljstvo v Yakimi, posebno fistih, ki so se držali prvih prognoz in niso napeljevali hmelja na oporo. Brez ozira na te okoliščine se v

Tabela 1

POVRŠINE HMELJIŠČ IN PROIZVODNJA HMELJA V DEŽELAH ČLANICAH MHB

Država	Površina v ha		Proizvodnja v stotih po 50 kg (ocena)		
	1976	1977	1976	1977	
Avstralija	1.086	950	59.000	42.000	
Belgija	1.000	1.000	55.000	55.000	
Bolgarija	1.220	1.400	19.400	19.400	
ZR Nemčija	19.677	19.249	567.747	610.000	- 650.000
ČSSR	10.074	10.200	194.227	210.000	- 225.000
DDR	2.150	2.200	55.410	54.000	
Anglija	5.925	6.000	159.475	190.000	
Spanija	1.841	1.841	51.206	50.000	
Francija	1.050	950	54.724	53.000	- 35.000
Madžarska	480	501	7.954	8.000	
Jugoslavija	5.575	5.212	86.000	82.000	
Poljska	2.505	2.328	50.840	52.000	
ZDA	12.505	12.580	524.118	482.800	
Skupaj	62.666	62.211	1.823.079	1.866.200	- 1.903.200

Svet	1974	1975	1976
Površine ha	82.057	80.584	78.197
Proizvodnja stotov	2.219.856	2.270.050	2.147.192
Potrošnja piva hl	770.954.000	802.407.000	825.705.000

ZDA pričakuje normalna proizvodnja okrog 482.800 stotov po 50 kg. To je nekaj manj od proizvodnje v preteklem letu, ki je bila rekordna.

GENERALNA SKUPŠČINA

Na generalni skupščini so obravnavali nadproizvodnjo hmelja. Prav tako je prišlo do izraza mnenje, da se pridela večja količina alfa smol, kot jih potrebujemo. Bilo je tudi nekaj predlogov, da se sprejme resolucija, po kateri bi v vsaki deželi omejili proizvodnjo alfa smol. Vendar resolucija ni bila sprejeta, kajti udeleženci niso mogli sprejeti tak sklep prej, preden se niso posvetovali v svojih deželah. Posebno še zaradi tega, ker bi taka resolucija vplivala na spremembo sortimenta, odnosno bi bila proti napredku, ki je danes imperativ sodobnega razvoja. Ne glede na to, da resolucija ni bila sprejeta, je bilo poudarjeno, naj vsak proizvajalec in vsaka dežela

za svoje potrebe in na svoj lastni rizik sprejme odgovarjajoče mere glede na tendence povečanja proizvodnje alfa kislin. Generalni sekretar dr. Pavlič je reprezentiral tabelarni pregled potreb in proizvodnje alfa smol v obdobju 1971-1975, kar je prikazano v tabeli 2.

Tendenco nadproizvodnje alfa smol se je nadaljevala še v letu 1976 in se bo najbrž nadaljevala tudi v tem letu. Tudi ti podatki govorijo v prid ugotovitvi nadproizvodnje alfa smol.

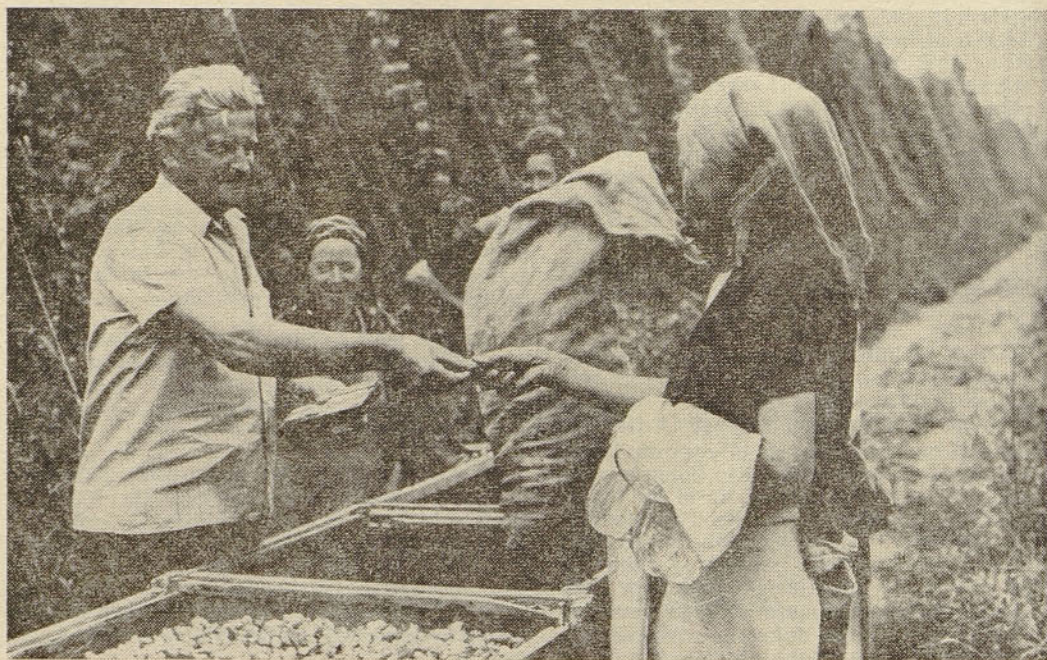
Kot je že običajno je generalna skupščina podelila hmeljarska odlikovanja na podlagi predlogov, ki so jih dale države članice. Iz Jugoslavije sta hmeljarski orden prejeli mag. Dragica Kralj iz Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo iz Zalca in ing. Mirjana Radović iz Poljoprivredne stanice Novi Sad.

Ob koncu je predstavnik Spanije obvestil in povabil prisotne, da bo naslednji kongres prvi teden avgusta naslednjega leta v mestu Lione v Spaniji.

Tabela 2

POTROŠNJA IN PROIZVODNJA ALFA SMOL NA SVETU

Leto	Proizv. hmelja	% alfa	Proizv. alfa smol ton	Proizv. piva 000 hl	Odmerek g/hl	Potrošnja alfa smol ton	Bilanca	
							+	-
1971	96.050	5,60	5.378	657.669	9,159	6.010		- 652
1972	105.015	5,88	6.174	688.580	9,159	6.292		- 118
1973	118.501	6,51	7.464	742.660	8,5	6.511	+ 1.153	
1974	110.991	5,97	6.626	770.954	8,5	6.555	+ 73	
1975	115.425	6,58	7.252	802.407	8,5	6.820	+ 412	

Pri lepem pridelku vsi zadovoljni (Brežice)

	Število sončnih ur	Relativno %
Večletno povprečje (celoletno)	1656,2	—
Večletno povprečje (vegetacija) (april—avgust)	1046,6	100
Leto 1971 (april—avgust) maksim.	1152,4	111
Leto 1974 (april—avgust) min.	955,2	91
Leto 1975 (april—avgust)	885,5	85

Insolacija ima velik vpliv na obstojnost polipropilenske vrvice. Povprečje števila sončnih ur za obdobje 1964—1974 postaje Celje je prikazano v tabeli 2.

Insolacija v vegetaciji hmelja zelo varira. Povprečje za vegetacijsko obdobje služi le za orientacijo, upoštevati moramo predvsem ma-

ksimalno insolacijo. Leto 1975 je imelo malo sončnih ur. Vegetacija to leto je pod večletnim povprečjem za 161,1 sončnih ur, kar predstavlja množino insolacije meseca septembra. V primerjavi z maksimumom leta 1971 znaša diferenca 276,9 sončnih ur, kar je več kot vsota sončnih ur najtoplejšega meseca v letu (julija).

3. Zaključek

Rezultati mehanskih preizkusov in opazovanj polstabilizirane vrvice Daplen 50 % UVS v hmeljiščih kažejo na možnost uporabe manj stabiliziranih vrvic. Kljub ugodnim rezultatom v preizkusih leta 1975 je potrebno z raziskovanji nadaljevati, posebno še, ker je bila insolacija v vegetacijski dobi tega leta občutno pod večletnim povprečjem.

Insolacija v vegetaciji hmelja (sončnih ur)

Mesec	Večletno povprečje (1964—1974)	Leto 1975
April	154,6	146,0
Maj	212,1	176,7
Junij	193,5	143,6
Julij	251,2	247,7
Avgust	215,0	151,7
September	160,9	151,7

Raziskovanje stopnje polipropilenske vrvice za hmelj v letu 1976

Dr. T. Wagner,
M. Veronek, kmet. ing.

UDK 635.819:677.4

1. Uvod

Preizkusi polipropilenske vrvice za hmelj z nižjo stopnjo stabilizacije so nadaljevanje dela iz leta 1975, ko je bila v preizkusih 50 % stabilizirana vrstica. Rezultati teh preizkusov so bili ugodni. Preizkušena vrstica ni bistveno bolj popustila na trdnosti kot polno (100 %) stabilizirana. Raba manj stabilizirane vrvice bi bila za pridelovalca hmelja ugodnejša, saj bi ostanki vrvice na žičnicah in fleh hitreje razpadali. S hitrejšim razpadanjem vrvice bi se zmanjšali stroški za odstranjevanje ostankov z žičnic in hmeljišč in vrstica ne bi ovirala obdelave hmeljišč.

2. Metodika

V letu 1976 smo preizkuse manj stabiliziranih polipropilenskih vrvic razširili. Zaradi podpovprečnega števila sončnih ur v vegetaciji 1975, je bilo potrebno preizkus s 50 % stabilizirano vrstico ponoviti, poleg te pa smo v preizkuse vzeli še 75 % stabilizirano vrstico. Za obe vrsti vrvice je bilo potrebno opraviti mehanske preizkuse v hmeljišču in ugotoviti stopnjo degradacije na pregibu vrvice prek žice na žičnici, tj. na mestu, ki je najbolj izpostavljeno atmosferskim prilikam, osvetlitvi in obremenitvi. 75 % stabilizirano vrstico smo vključili dodatno zaradi tega, da bi v preizkusih pridobili na času.

3. Preizkusi

Preizkusi 50 % in 75 % stabilizirane vrvice so bili v letu 1976 izvedeni na površini ca. 3 ha. V različnih nasadih na več mestih smo preizkusili 57 kg 50 % stabilizirane vrvice (6 poskusnih mest), 61,5 kg 75 % stabilizirane vrvice (5 poskusnih mest) in 56 kg 100 % stabilizirane vrvice, ki je na poedinih poskusnih mestih predstavljala standard.

V letu 1976 smo v zastavljenih poskusih izvajali:

— Opazovanje obnašanja polipropilenskih vrvic v preizkusnih hmeljiščih v toku vegetacije. Ugotavljali smo število pretrganih vodil in merili trdnost vrvic.

— Mehanski preizkusi trdnosti praznih vrvic v hmeljiščih ob koncu vegetacije.

— Mehanski preizkusi vzorcev polipropilenskih vrvic in meritve trdnosti rabljenih vrvic ob koncu vegetacije v laboratoriju.

4. Rezultati

4.1 Opazovanje obnašanja polipropilenskih vrvic v toku vegetacije

Pri ugotavljanju obstojnosti polipropilenskih vrvic je potrebno upoštevati poleg ostalega tudi vremenske razmere, od katerih je najpomembnejše sončno sevanje in od tega vpliv UV žarkov (tabela 1).

Tabela 1
ŠTEVILO SONČNIH UR

Mesec	Povprečje (1964—1974)	Leto 1976	Leto 1975	Indeks leta 1976 v primerjavi z večletnim povprečjem (1964—1974)
April	154,6	146,0	185,5	119
Maj	212,1	176,7	228,0	107
Junij	193,5	143,6	237,5	123
Julij	251,2	247,7	212,7	85
Avgust	215,0	171,5	132,5	62
Skupaj	1.026,4	885,5	996,0	—
Relativno	100	86	97	97

Število sončnih ur od aprila do avgusta v letu 1976 se je približalo večletnemu povprečju (indeks 97). Po mesecih pa je prva polovica vegetacije imela več sonca, druga polovica, tj. tedaj, ko je opora s hmeljem že bolj zakrita, pa občutno manj. Menimo, da je bila polipropilenska vrstica v letu 1976 zaradi večje izpostavljenosti v začetku vegetacije podobno ali celo bolj izpostavljena soncu kot v povprečju let.

Tabela 2

PREIZKUSI POLIPROPILENSKE VRVICE Z NIŽJO STOPNJO STABILIZACIJE TRDNOST VRVICE PO NAHAJALIŠCIH

Zap. št.	Nahajališče	Stopnja stabilizacije v %	Kvaliteta vrvice polipropilen			
			g/m	Im/kg	Pretržna sila v kp	
			na dinamometru v hmeljišču			
1.	Drešinja vas	100	0,887	1,127	50,18	24,07
		75	0,855	1,172	29,49	26,62
		50	0,842	1,187	28,27	24,60
2.	Grize	100	0,928	1,077	28,94	28,50
		50	0,837	1,194	25,34	25,40
		75	0,834	1,199	27,30	23,90
3.	Levec	100	0,860	1,162	28,58	22,30
		75	0,826	1,210	26,50	22,70
		50	0,851	1,175	26,98	21,30
4.	Orla vas	100	0,889	1,124	28,60	23,35
		75	0,877	1,127	27,12	24,15
		50	0,822	1,216	25,82	22,40
5.	Smartno ob Paki	100	0,936	1,068	28,52	23,50
		75	0,817	1,223	28,23	21,60
		50	0,799	1,251	26,78	21,00
6.	Zalec, IH	100	0,885	1,132	26,72	23,70
		75	0,885	1,132	26,72	23,70
		50	0,796	1,256	24,90	21,12
7.	Nerabljena	75	0,856	1,168	35,14	—
		50	0,826	1,210	33,62	—

Tudi opazovanja poskusov z vrvice proti koncu vegetacije niso pokazala slabšo kakovost delno stabiliziranih vrvic, čeprav sta bili obtežba in zasenčenje opore zelo različni (mladi in starejši nasadi), od minimalne do maksimalne. V nobenem primeru nismo zabeležili trganja oziroma popuščanja vrvice. Z ozirom na kvaliteto med polno in delno stabiliziranimi vrvicami pri opazovanjih niso bile ugotovljene nobene razlike.

4.2 Mehanski preizkusi praznih vrvic

Mehanski preizkusi praznih vrvic na trdnost na poskusnih mestih v hmeljiščih se nanašajo na opore, ki so bile izpostavljene soncu in niso bile zakrite s hmeljem ali pa rastline hmelja niso prerase vrha opore, tako da je najbolj izpostavljeno mesto vrvice bilo izpostavljeno soncu od začetka do konca vegetacije hmelja, tj. od aprila do avgusta. Mehanske preizkuse vrvice v hmeljišču smo izvajali tako, da smo ugotavljali pretržno silo z obremenjevanjem oziroma obtežbo. Približno 150 cm od tal smo na visečo vrstico obešali in dodajali uteži do prekinitve vrvice. Na ta način smo preizkusili vso dolžino opore — vrvice z vozlom in pregibom vred na vrhu žičnice. Rezultati preizkusov so podani v tabeli 2.

Tabela 3
TRDNOST VRVIC PO STOPNJAH STABILIZACIJE Z OZIROM NA DEBELINO VRVICE

Hmeljišče Poskusno mesto	Stopnja stabilizacije v %	Kvaliteta vrvice polipropilen			
		g/m	lm/kg	Ugotovljena pretržna sila	
				na dinamometru	v hmeljišču
1	100	0,887	1.127	50,18	24,07
2	100	0,928	1.077	28,94	28,50
3	100	0,860	1.162	28,58	22,50
4	100	0,889	1.124	28,60	25,35
5	100	0,936	1.068	28,52	25,50
6	100	0,885	1.152	26,72	25,70
Vsota		5,585	6.690	171,54	145,22
Povprečje		0,897	1.115	28,59	24,20
Relativno		100		100	100
1	75	0,853	1.172	29,49	26,62
2	75	0,857	1.194	25,34	25,40
3	75	0,826	1.210	26,50	22,70
4	75	0,877	1.127	27,12	24,15
5	75	0,817	1.225	28,75	21,60
Vsota		4,210	5.926	257,18	120,47
Povprečje		0,842	1.185	27,45	24,09
Relativno		94		96	100
1	50	0,842	1.187	28,27	24,60
2	50	0,854	1.199	27,50	25,90
3	50	0,851	1.175	26,98	21,50
4	50	0,822	1.216	25,82	22,40
5	50	0,799	1.251	26,78	21,00
6	50	0,796	1.256	24,90	21,12
Vsota		4,944	7.284	160,05	134,52
Povprečje		0,824	1.214	26,67	22,58
Relativno		92		95	92

Tabela 4

ZBIR SREDNJIH VREDNOSTI POLIPROPILENSKE VRVICE Z OZIROM NA STOPNJO STABILIZACIJE

Poskusnih mest	Stopnja stabilizacije v %	g/m	Relativno	lm/kg	Kp		Relativno	
					v hmeljišču		Na dinamometru	
6	100	0,897	100	1.115	24,20	100	28,59	100
5	75	0,842	94	1.185	24,09	100	27,45	96
6	50	0,824	92	1.214	22,58	92	26,67	95

Tabela 5

PRIMERJAVA LABORATORIJSKIH IN POLJSKIH MEHANSKIH PREIZKUSOV

Poskusnih mest	Stopnja stabilizacije v %	g/m	Relativno	V hmeljišču		Na dinamometru	
6	100	0,897	100	24,20	85	28,59	100
5	75	0,842	94	24,09	88	27,45	100
6	50	0,824	92	22,58	84	26,67	100

4.5 Laboratorijski mehanski preizkusi

Pri laboratorijskih mehanskih preizkusih smo poleg ugotavljanja teže dolžinskega metra in razreda vrvice le-ta še preizkusili na dinamometru. V obravnavanje so bili vzeti vzorci z vrha opore od tistih vrvic, ki v hmeljišču niso bile poraščene z rastlino. Rezultati mehanskih preizkusov in drugi podatki so podani v tabelah 3 in 4. V tabeli 5 podajamo komparacijo poljskih in laboratorijskih mehanskih preizkusov.

5. Diskusija

Rezultati mehanskih preizkusov vrvice, nanizani v tabelah, potrjujejo ugotovitve opazovanj v drugi polovici vegetacije po poskusnih mestih. Pri 50% stabilizirani polipropilenski vrvi so potrjeni rezultati, dobljeni v letu 1975. Tabela 2 kaže, da sta delno stabilizirani vrvi (50% in 75%) kvalitete 1.200, kakor tudi polno stabilizirana vrva, ki je služila kot standard, razen poskusnega mesta št. 2 — Griže (1.077 lm/kg) in številka 5 — Smartno ob Paki (1.068 lm/kg), ki sta bližje razredu 1.000. Na ostalih poskusnih mestih 100% stabilizirana vrva ni debelejša in ne preseže 1.162 lm/kg.

Podatki v tabeli 3 kažejo vpliv stopnje stabilizacije na trdnost vrvice. Polno stabilizirana vrva izkazuje najvišjo pretržno silo pri preizkusih v hmeljiščih, kakor tudi na dinamometru v laboratoriju. V primerjavi z manj stabiliziranimi je v povprečju debelejša. Izračun relativnih vrednosti za lastnosti teže dolžinskega metra vrvice in pretržne sile, ugotovljene v hmeljišču in na dinamometru kaže, da je pretržna sila skladna z debelino vrvice oziroma teže dolžinskega metra te in da zmanjšanje stabilizacijske stopnje na 50 oziroma 75%, ni vplivalo na staranje vrvic, kar je podano s primerjavo povprečnih vrednosti v tabeli 4.

V tabeli 5 je podana še primerjava mehanskih preizkusov na terenu z onimi iz laboratorija. Vrednosti pretržne sile, ugotovljene na dinamometru v laboratoriju, izkazujejo zadostno jakost vrvice. Po dosedanjih izkušnjah so primerne za oporo hmelju tiste vrvice, ki ohranijo do konca vegetacije še okrog 25 kp trdnosti. Tej zahtevi sta zadostili obe vrsti manj stabilizirane polipropilenske vrvice. Absolutne vrednosti teh vrvic so približno enake ali nižje od polno stabiliziranih. So sorazmerne debelini in izkazujejo na enoto približno enake vrednosti kot 100% stabilizirane. V hmeljiščih dobljene vrednosti so nižje, vendar z ozirom na kvaliteto in stopnjo stabilizacije ni večjih odstopanj. Nižje vrednosti

meritev na terenu nastopajo zato, ker je bila v preizkusu celotna opora — vrva, privezana zgoraj na žičnico, a spodaj na košarico za uteži. Imela je dva vozla in pregib prek žice na žičnici, na katerem se često pojavljajo tudi mehanske poškodbe vrvice. Pri obremenjevanju oziroma nalaganju uteži v košarico pa so bili prisotni tudi dinamični učinki. Vse navedene lastnosti dajejo združene prej omenjene rezultate in pri preizkusih na dinamometru niso prisotne.

Tabela 6

PREKINITVE VRVIC PRI MEHANSKIH PREIZKUSIH NA TRDNOST V HMELJIŠČIH, IZRAŽENE RELATIVNO

Mesto prekinitve	Stopnja stabilizacije pp vrvic			Točk	Relativno
	100 %	75 %	50 %		
Zgoraj pri vozlu	56	53	45	154	52
Sredina opore	36	41	41	118	39
Spodaj pri vozlu	8	6	14	28	9
Skupaj točk	100	100	100	300	

V pregledu podatkov v tabeli 6 smo z relativnimi vrednostmi izrazili mesta prekinitve vrvic pri mehanskih preizkusih na terenu, kar kaže na najšibkejšo točko opore. Približno 52% vrvic se je pretrgalo zgoraj (pri žični mreži žičnice), 39% v sredini in 9% spodaj. Manj stabilizirani vrvi v zgornjem delu nista bolj popuščali kot 100% stabilizirana. Zato lahko domnevamo, da ti stopnji stabilizacije še zadoščata za uporabo v hmeljiščih.

6. Zaključek

V preizkuse polipropilenskih vrvic za hmelj z nižjima stopnjama stabilizacije smo v letu 1976 vključili polipropilensko vrvo razreda 1.200 s 75% in 50% stabilizacijo. Rezultati preizkusov kažejo, da sta obe vrsti vrvice z nižjo stopnjo stabilizacije ohranili trdnost, ki je potrebna za zagotovitev nemotene pridelovanja hmelja v vremenskih prilikah leta 1976. V preizkusih v hmeljiščih vrvi z nižjima stopnjama stabilizacije pod bremenom rastlin nista popuščali.

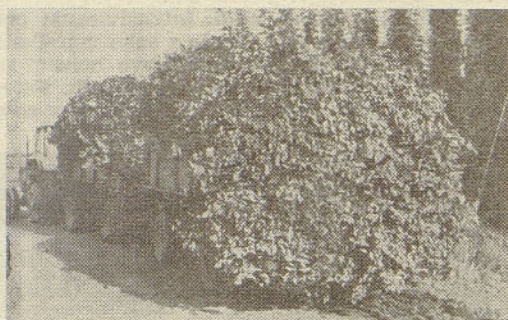
Mehanski preizkusi vrvic v nasadih hmelja na petih oziroma šestih poskusnih mestih so pokazali, da manj stabilizirani vrvi na najbolj izpostavljenem mestu in brez zasenčitve s strani rastlin na kritični točki v toku ene vegetacijske dobe ne oslabita bolj kot polno stabilizirana vrva. V zgornjem delu opore se je pretrgalo manj delno stabiliziranih vrvic (tabela št. 6). Poleg tega pa smo na dinamometru ugotovili še pretržno silo pri 75% nad 27 kp in pri 50% nad 26 kp, kar v običajnih pogojih pridelovanja zagotavlja zadostno gotovost.

Na osnovi rezultatov preizkusov leta 1976 bi v prihodnjem letu izvedli proizvodne poskuse s polipropilensko vrvo 1.200, ki bi bila 50% stabilizirana in debeline ter kakovosti kot vrva, ki je bila dana v preizkuse. Na osnovi teh rezultatov lahko širše preizkusimo vrvo 1.000.

Primernost 50% stabilizacije pa ne moremo podati za vrvo tanjše, torej za razrede 1.500—1.500, za kar bi bilo potrebno opraviti še mikro poskuse.

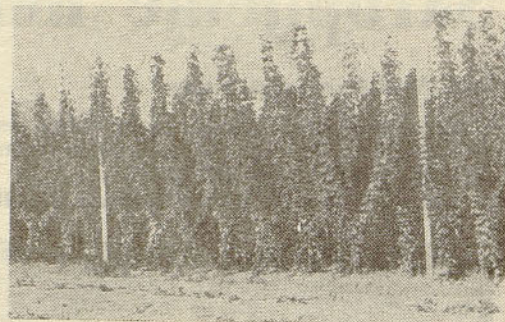
Da bi preprečili širjenje peronospore po obiranju, smo postavili poizkus o jesenskem tretiranju že pred štirimi leti. Tretirali smo, ko je hmelj začel na novo odganjati. To je konec septembra ali prvi dni v oktobru. Poizkusi so pokazali manjši pojav okuženih što-

Pri večji gostoti in pravilni razporeditvi vodil je savinjski golding v Petrovčah dal lep pridelek

rov in kuštravcev spomladi. Vendar rezultati niso bili signifikantni. Poizkus smo ročno rezali. Lastnik hmelja, ki je v poizkusu rastline rezal, ga je precej natančno obrezal in s tem smo razlike nekoliko zbrisali. Menimo pa, da bi kazalo hmeljišča v jeseni tretirati. Predvsem bi tretirali savinjski golding in sicer tista hmeljišča za katera vemo, da se v njih peronospora rada razvija. Mi vemo, da to ni najučinkovitejši ukrep, vendar je v danih pogojih poleg škropljenja ob rezi in tik po njej edini ukrep. Škropljenja bi izvedli z brestanom 60 ali katerim koli drugim fungicidom, ki deluje proti peronospori.

Trenutno so v svetu v preizkušanju sistemski fungicidi proti plesnivkam, med katere spada tudi peronospora na hmelju. Pripravki prodro v rastlino. Z njimi so dosegli 100 odstotno delovanje proti primarni okužbi. Preizkušali so jih v Hüllu in Wye-u. Vendar sredstva še niso v prodaji. Nimajo dovoljenja za uporabo v nobeni državi. Tako smo lahko pričrani, da jih prihodnje leto še ne bomo ime-

Savinjski golding je bil ponekod zelo lep (Radlje ob Dravi)

li na voljo. S temi pripravki bo problem sistematične okužbe korenin hmelja vsaj za nekaj časa rešen. Namreč slaba stran sistematičnih fungicidov je, da se kmalu razvije rezistenca.

Poročilo o preizkusu polipropilenske vrvice za hmelj z nižjo stopnjo stabilizacije v letu 1975

Dr. T. WAGNER
M. VERONEK, kmet. inž.

UDK 633.819:677.4

1. Uvod

Opora hmeljskim rastlinam v nasadih hmelja, po katerih se le-te ovijajo, je v SR Sloveniji polipropilenska vrstica. Trganje vrvice, ki nastopi v času vegetacije, povzroči gospodarsko škodo. Zato mora biti opora zanesljiva in mora kljub dolženi degradaciji obdržati potrebno trdnost.

Ostanke vrvice polipropilena, ki se nabirajo v žičnicah in v nasadih, je potrebno odstranjevati. Odpornost sedaj uporabljene sta-

bilizirane polipropilenske vrvice na UV žarke je dobra. Degradacija v času vegetacije od aprila do avgusta znaša pri povprečni insolaciji 1046,6 sončnih ur ca. 15–20%. V praksi, kakor tudi s poskusi še ni bilo ugotovljeno, za kolikšno vrednost bi lahko zmanjšali stopnjo stabilizacije polipropilenske vrvice brez nevarnosti za prekomerno degradacijo v vegetacijski dobi, vendar da bi s tem dosegli prihodno hitrejšo odstranjevanje odstankev vrvice.

V letu 1975 je bil na pobudo TT Motvoz in platno Grosuplje izveden preizkus vrvice z nižjo oziroma 50% stopnjo stabilizacije pod nazivom Daplen 50% UVS.

2. Izvedba preizkusov

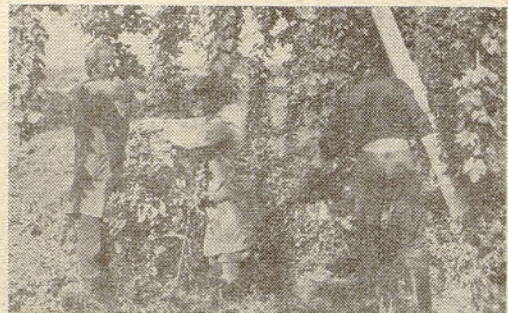
Polipropilenska vrstica v kvaliteti 1120 1 m/kg z začetno pertržno silo 31,6 kp pod nazivom Daplen 50% UVS je bila uporabljena v vegetaciji leta 1975 na treh poskusnih mestih in sicer v hmeljskem nasadu Griže, Inštitut za hmeljarstvo, v hmeljskem nasadu ETP postaje, Orla vas in v hmeljskem nasadu kooperanta Oset Franca iz Drešinj vasi pri Celju. Nasadi, v katerih je bila preizkušena vrstica, so si po bujnosti med seboj zelo različni. Izbrani so bili tako, da je bila vrstica v preizkusih na soncu različno eksponirana in minimalno oziroma maksimalno obremenjena z rastlinami. Bila je v uporabi od aprila do konca avgusta.

3. Rezultati in diskusija

Pri spremljanju preizkusa tekom vegetacije, posebno v zadnjem obdobju, se vrstica ni trgala. Na preizkusnih mestih ni bilo ugotov-

ljeno padanje rastlin zaradi degradacije vrvice. Po obiranju hmelja so bili na vseh poskusnih mestih nabrani vzorci za mehanske preizkuse v laboratoriju. Rezultati so prikazani v razpredelnici.

Rezultati mehanskih preizkusov vzorcev uporabljenih polstabiliziranih vrvic kažejo, da je pretržna sila nerabljenega kakor tudi rablje-

Tehtanje rastlin in ugotavljanje obremenitve

nih vrvic v mejah vrednosti popolno stabilizirane vrvice. Prav tako je padec trdnosti za 5,64 kp ali 18% približno enak degradaciji polno stabiliziranih vrvic. Na poskusnem mestu v hmeljišču Oset Franca v Drešinj vasi je bilo rastline na 50% stabilizirani vrvi lažje trgati kot na polno stabilizirani. Kolikor je to posledica degradacije vrvice na pregibu preko nosilne žice in ne drugih vzrokov pri tem poskusu, sedaj ni mogoče ugotoviti. Za ugotavljanje je potrebno izvesti slepi poskus (brez rastlin hmelja) z umetnim obremenjevanjem celotne opore v polju žičnice, ter primerjati rezultate z rezultati komparativnega preizkusa z rastlinami.

MEHANSKI PREIZKUSI VRVIC DAPLEN 50% UVS

Poskusno mesto	1 m/kg	Pretržna sila kp	Stopnja degradacije relativno
1. Daplen 50% UVS nerab.	1120	31,6	100
2. Griže zgornji del opore	1067	26,0	82
3. Griže spodnji del opore	1140	24,5	78
4. ETP Orla vas, zg. del opore	1114	27,0	85
5. ETP Orla vas, spod. del opore	1114	27,2	86
6. Oset P. Dreš. vas zgornji del opore	1093	25,1	79
Povprečje	1106	25,96	82

Preizkusi trdnosti vodil v hmeljiščih z obteževanjem

Škropljenje hmeljišč proti peronospori v jeseni

DOLINAR Marta, dipl. biolog

Peronospora na hmelju je še vedno ena najvažnejših bolezní, ki lahko odločilno vpliva na količino in kakovost pridelka.

Spomladi se najprej manifestira z oboleli-

Očesca se okužijo v jeseni, ko se poletni trosi izpirajo v zemljo. Med temi kuštravci so tudi taki, ki so nastali s sekundarno okužbo, t. j. s poletnimi trosi. V začetku je del teh majhen, nato pa počasi narašča.

Največ skrbi nam delajo kuštravci, ki nastanejo s primarno okužbo, bodisi iz okuženega štorá, ali okuženih očesc. Za nas so najbolj pomembni kuštravci, ki nastanejo v času, ko hmelj napeljujemo na vodila (bazalni kuštravci) in terminalni kuštravci, ki se pojavijo na vodilnih trtah, ko je hmelj že 1 m in več visok. Kuštravci so v času napeljave pomembni zavoljo tega, ker se lahko zgodi, da pri posameznih rastlinah ni zdravega poganjka in nimamo kaj napeljati na oporo. Terminalni kuštravci pa so pomembni zavoljo tega, ker trta zaostane v rasti in od nje ni pričakovati pridelka. Vsi kuštravci pa pomenijo izvor infekcije s tem, ker na njih glivica močno fruktificira, to je tvori pod listi pa tudi na stebelu poletne trosé.

Kot sem že omenila, je večina kuštravcev primarnega izvora. Iz korenike preide micelij v poganjek in z njim raste v strženu. Isto velja za okužena očesca. Če hmelj hitro raste, preraste trta micelij in je navidezno zdrava. Če pa hmelj počasi raste, zaradi nizkih temperatur ali drugih neugodnosti, micelij z njo vzporedno raste. Če so pogoji za peronosporo zelo ugodni, zraste micelij v skorjo in vrh trte postane kuštrav. Povedati pa moramo, da se peronospora razvija tudi pri nizki temperaturi. Zato se kuštravci pojavijo navadno takrat, ko zaradi hladnega vremena hmelj vegetira, peronospora pa se ugodno počuti. Če obo-

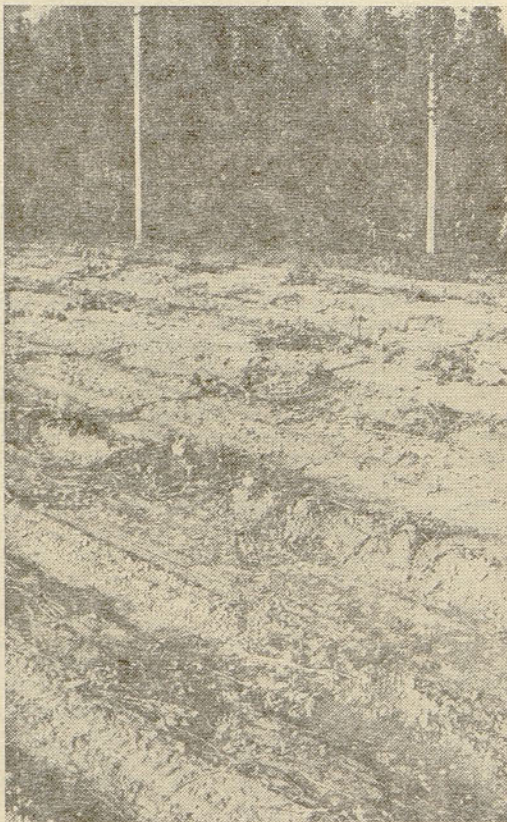
UDK 633:819.632.4

kuštravcev, čeprav vemo, da smo jih nekoč v hmeljiščih s težavo našli. Intenziviranje proizvodnje hmelja je prineslo s sabo marsikatero težavo, med njimi tudi nove bolezni na hmelju in močnejši pojav že znanih. Da se kuštravci pojavljajo v taki meri, je prav goto-

Ročno obiranje hmelja v Brežicah

mi poganjki — kuštravci. Prvi kuštravci, ki se pojavijo, lahko že pred rezjo, so produkt s peronosporo okuženega štorá. Kuštravci, ki se pojavljajo kasneje, so deloma produkt okuženega štorá in deloma produkt okuženih očesc.

Kjer obvozne poti niso urejene steče precej koles po nepotrebnem po njivi

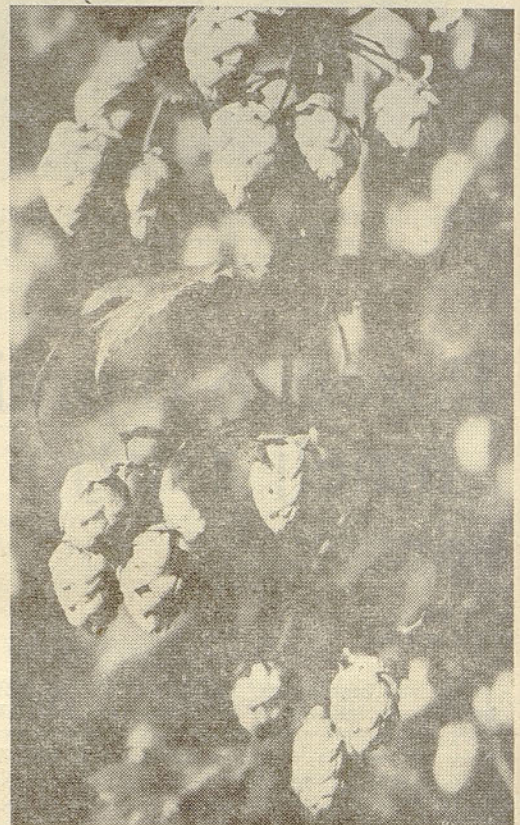

Lepo oskrbovano hmeljišče v Slovenjgradcu. Tudi pri obiranju red na njivi

Ilelo trto dobro pregledamo vidimo, da so tudi stranski poganjki kuštravi in tako se lahko že pri makroskopskem pregledu prepričamo, da gre za primarno okužbo.

Število terminalnih kuštravcev je lahko v nekaterih nasadih, predvsem v nasadih savinjskega goldinga, precejšnje. Ugotovili smo že 20 in več odstotkov obolelih trt. Kaj to pomeni dobro vemo. Upoštevati pa moramo, da je tudi pridelek na rastlinah z obolelim štorom znatno manjši.

Vprašali se bomo, kaj je temu vzrok, da se pojavlja na savinjskem goldingu vedno več

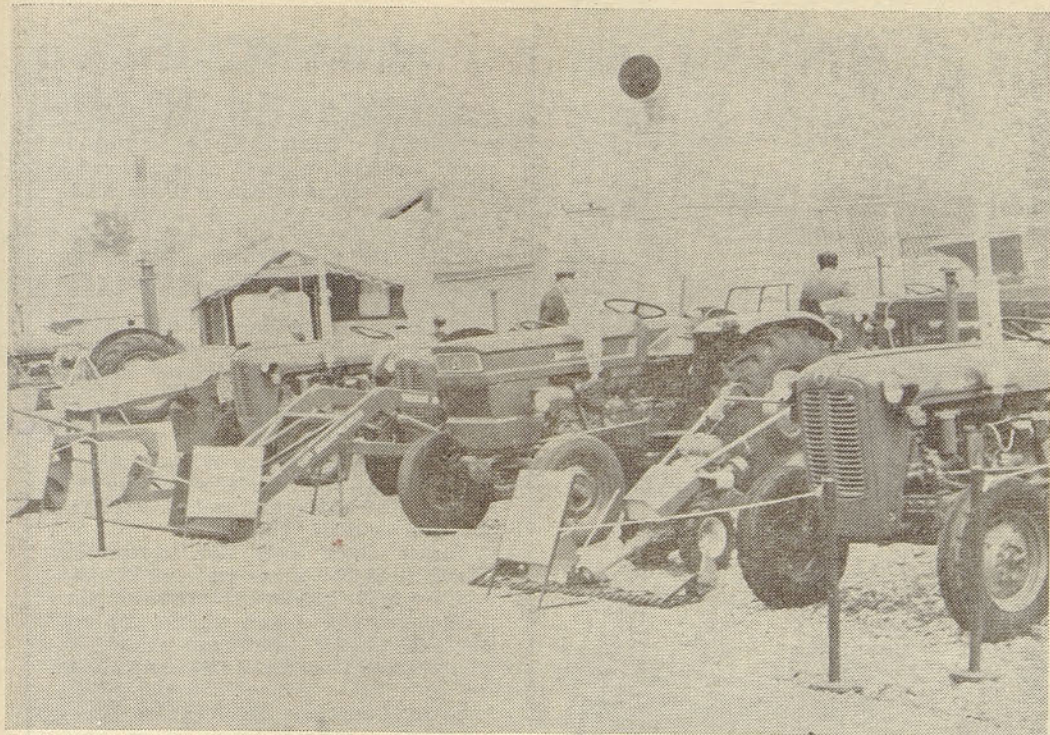

Od razporeditve storžkov je odvisna kvaliteta in izguba pri strojnem obiranju

vo deloma kriva strojna rez hmelja. Ročno smo rastline skrbneje obrezali in s tem tudi odrezali oboleli del korenike. Stroj pa obreže rastline površno, posebno če niso diski dovolj ostri. Rezalna površina je raztrgana in s tem je dano več možnosti za infekcijo. Z intenzivnejšim gnojenjem postajajo rastline tudi občutljivejše za vse bolezni. Vsi vemo, da se temu ne moremo izogniti. Najti moramo možnosti, s katerimi bi preprečili okužbo v koreniki in pojav kuštravcev.

Z dvema škropljenji spomladi vplivamo samo na pojav sekundarnih kuštravcev, to je onih, ki nastanejo s poletnimi trosi. Kot sem omenila, je le teh spomladi malo. Zato pri škropljenju v istem letu ni opaziti pravega učinka. S temi škropljenji spomladi preprečujemo predvsem okužbo štorá. Zato je važno, da prvo škropljenje izvedemo takoj ob rezji. V tem času je največ možnosti za okužbo štorá. Korenika je odprta in se okuži skozi rezalno površino štorá. Zato je važno, da površino zaščitimo s fungicidom.

Pojav kuštravcev je bil zlasti močan leta 1976, kar je bila posledica za peronosporo ugodnega 1975. leta. Pojav peronospore je bil v tem letu močan tudi v storžkih. Populacija poletnih trosov je bila skozi vse leto izredno močna, posebno pa je narasla v jeseni po obiranju. Po obiranju nismo vodili več skrbi o njenem razvoju in se je glivica nemoteno širila. Izpiranje trosov v zemljo je bilo močno. Trosi so okužili očesca. Iz okuženih očesc pa so se spomladi l. 1976 razvili kuštravci. Da bi se temu izognili, bi morali voditi več računa o peronospori po obiranju. To velja posebno za savinjski golding, ki ga najprej nehamo tretirati. Zadnjikrat ga tretiramo navadno v začetku avgusta. Atlas je poznejša sorta in jo tretiramo še v septembru.

Blizu vzhodnega vhoda na zagrebškem velesejmu smo imeli razstavljene kmetijske stroje. Obiskovalci sejma so se ob njih precej ustavljali in naš predstavnik Matevž Šporin je imel kar precej dela

Delavci v TOZD Gostinstvo — Samopostrežna restavracija Gaberje imajo z razvozom malice po okoliških tovarnah in obratih polne roke dela. Umirili so se le za kratek čas posnetka

Javna licitacija

Po sklepu komisije za zemljišča z dne 6. 9. 1977 je razpisana javna licitacija nepremičnin. In sicer parc. št. 90 svinjski hlev in gospodarsko poslopje s funkcionalnim zemljiščem v izmeri ca. 400 m² in parc. št. 402, ki predstavlja kmetijsko zemljišče v izmeri ca. 1.000 m². Obe v k. o. Kasaze pri Petrovčah.

Izklicna cena znaša za svinjski hlev 93.762 din in za gospodarsko poslopje 125.323 din. V tej ceni je upoštevano funkcionalno zemljišče v izmeri ca. 400 m². Izklicna cena za kmetijsko zemljišče znaša 20 din za m² in bo odmerjeno potem v približni izmeri ca. 1.000 m².

Javna licitacija bo v torek, dne 25. 10. 1977 ob 8. uri na upravi Hmezada v Žalcu (sejna soba, I. nadstropje).

Dražitelji so dolžni pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku 10% od izklicne cene. Po opravljeni dražbi bo s kupcem po opravljeni geometrijski odmeri sklenjena kupna pogodba. Kupec je dolžan celotno kupnino poravnati prodajalcu takoj ob podpisu pogodbe. V kolikor kupec v navedenem roku celotne kupnine ne plača, bomo razpisali ponovno licitacijo in mora prvi dražitelj plačati stroške ponovnega razpisa in nadomestiti eventualno razliko pri ponovno doseženi kupnini. Kupec je dolžan razen kupnine plačati vse stroške kupne pogodbe, zemljiško-knjižnega prenosa lastništva, eventualno geometrske odmero in prometni davek od nepremičnin.

Vse ostale informacije lahko zainteresirani dobijo v zemljiškem oddelku Hmezada v Žalcu, soba 41/I.

OO ZSMS VRBJE IN OK ZSMS ZALEC prirejata

PLESNE VAJE

(latinskoameriški, standardni, moderni plesi)

15 nadaljevanj po 2,5 ure v dvorani KK Žalec

Pričetek 25. oktobra ob 18. uri.

Karte dobite na OK.

Tečaj stane 250 din.

(Nadaljevanje s 4. strani)

Zelja vseh nas, predvsem pa množice slovenskih vrtnarjev je, da bi tudi poklicnim vrtnarjem, ki že dolgo uspešno delujejo na širokem področju vrtnarstva, omogočili nadaljnje izobraževanje. Upamo, da bomo kmalu našli pot, da bomo uresničili tudi to željo.

Tudi starejši delavci v vrtnarstvu imajo možnost pridobiti poklicno izobrazbo, če so uspešno končali osnovno šolo in uspešno delajo vsaj pet let na področju vrtnarstva. Kandidati se večinoma izobražujejo individualno. V primeru večjega števila prijavljenih kandidatov šola omogoči seminarški način izobraževanja. Po uspešno opravljenih izpitih za posamezni poklic opravljajo kandidati teoretični in praktični del zaključnega izpita.

Ob koncu naj navedemo še nekaj pomembnih števil: od leta 1947, ko so bili vpisani v vrtnarski šoli prvi učenci, do vključno šolskega leta 1974/75, se je vpisalo na poklicno vrtnarsko šolo 900 učencev. Zaključni izpit je

uspešno opravilo 720 učencev ali 80%. Povprečna ocena pri zaključnih izpitih znaša 3,45. Na poklicni vrtnarski šoli z izmeničnim poukom je bilo od leta 1956 do vključno 1974/75 vpisanih 476 učencev. Zaključni izpit je uspešno opravilo 413 učencev ali 86,76%.

Povprečna ocena pri zaključnih izpitih je 3,43.

V vseh letih obstoja poklicne vrtnarske šole je uspešno zaključilo izobraževanje 1133 učencev, ki predstavljajo osnovo vrtnarske kulture v Sloveniji. Približno polovica teh strokovnjakov je vključena v strokovno društvo — DRUŠTVO VRTNARJEV SLOVENIJE — s sedežem pri vrtnarski šoli, ki uspešno deluje že peto leto in s svojim delom prispeva k izboljšanju kulturnega, estetskega in zdravega okolja.

Ko tiho in skromno stopamo v trideseto leto delovanja vrtnarske šole, se spominjamo težkega začetka — tistih, ki so v mnogo težjih časih in pogojih zaorali prve brazde v trdo in

neobdelano ledino. V tridesetih letih se je marsikaj spremenilo. Iz neprimernih, zastarelih prostorov Štigerjeve vile smo se preselili v nove stavbe poleg upravne zgradbe Vrtnarstva v Medlogu. Tudi delovni pogoji so se znatno izboljšali. Ponosni smo na številne absolvente, ki so se večinoma povsod dobro uveljavili. Osnovno znanje, ki jim ga je nudila vrtnarska šola, predvsem pa ljubezen do poklica, so jim pripomogli, da danes uspešno delujejo v vseh vrtnarskih dejavnostih. Ponosni smo, da smo v tridesetih uspešnih letih prispevali velik delež k hitremu razvoju vrtnarstva na Slovenskem. Drevo, ki so ga pred tridesetimi leti zasadili, je bogato obrodilo. Naša dolžnost, ki se je močno zavedamo, pa je — z vso ljubeznijo skrbeti zanj in ga negovati naprej.

Aleš Slavko
Vovk Jože
Ambrož Jerica

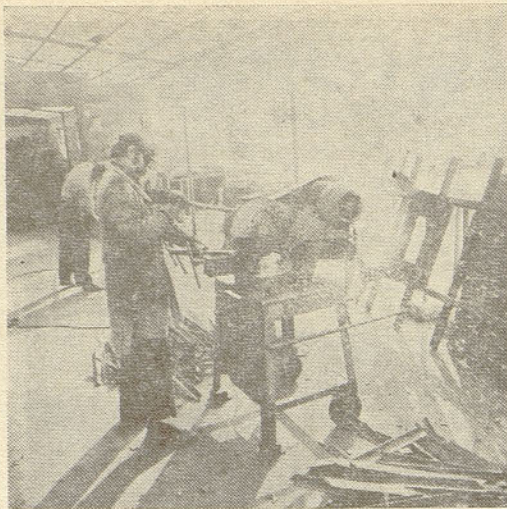
 hmeljar

REKORDNA LETINA KORUZE

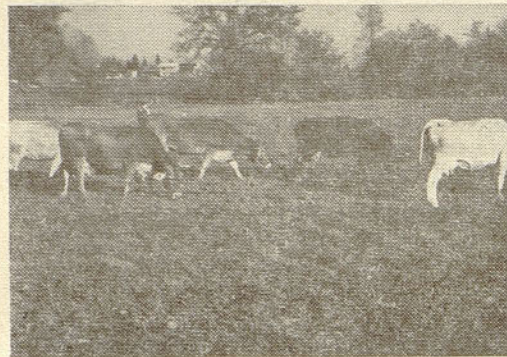
Po napovedih kmetijskih strokovnjakov bomo letos na 2,285.000 hektarih polj posejanih s koruzo pridelali okrog 10 milijonov ton koruze. Če bodo napovedi uresničene, bo to tako po skupnem pridelku kot po pridelku na hektar, rekordna letina. Meja 40-metrskih stotov na hektar, ki se nam je še pred nekaj leti zdela nedosegljiva, bo v letošnjem jugoslovanskem povprečju celo prekorajena.

Letošnji rekordni pridelek koruze pa nam seveda lahko prinese tudi številne skrbi. Predvsem zato, ker imajo pridelovalci še precejšnje zaloge koruze od lani in se poleg tega prepočasno izpolnjuje načrt letošnjega izvoza. Tako smo doslej izvozili le dobro petino predvidene količine koruze, položaj na svetovnem tržišču pa daje slutiti, da tudi v prihodnjem obdobju izvoza naše koruze ne bomo kaj prida povečali. Pač zaradi cene na svetovnem trgu, ki je kar za 86 par pri kilogramu nižja od naše.

In da bi bil položaj še bolj zapleten, je poleg velikih zalog in premajhnega izvoza, ponudba na našem trgu še vedno majhna. Videti je, da pridelovalci skušajo na ta način umetno zadržati cene koruzi. S. P.

Praznovanje občinskega praznika 9. septembra v Smarju pri Jelšah je bilo pestro. Takrat so delavci v DO Strojni servis položili temeljni kamen za svetle in večje delavnice

Na toplen soncu se še pozno v jesen paša živini prav prileže

Plinovod je v zemlji in zemeljske rane se počasi celijo

Za večjo porabo mleka

Nova odkupna cena mleka, ki velja od letošnjega januarja, je močno spodbudila odkup tržnih količin mleka. Leta se je spomladi 1977 v povprečju v Sloveniji povečala za 14,4 %, kar je nad pričakovano in načrtovano rastjo, v nekaterih mlekarnah, zlasti v sosednjih republikah, pa je narasel celo do 100 %.

Tolikšen odkup je omogočil tudi povečanje predelave mleka v mlečne izdelke, ni pa še rešeno vprašanje prodaje teh izdelkov.

Po podatkih večjih slovenskih mlekarn je bilo ob koncu junija na zalogi skoraj 700 ton posnetega mleka v prahu, 64 ton surovega masla, 620 ton trdih in poltrdih sirov, 6,3 tone topljenega sira in okrog 40 ton kazeina. Te zaloge, zlasti parmezana, gaude in topljenih sirov, še naraščajo, saj povpraševanje po mlečnih izdelkih zaradi ponudbe stagnira, kupna moč porabnikov pa upada.

Za čim hitrejšo rešitev takšnega stanja, je mlekarsko združenje MLEKOSIM izdelalo osnutek ustreznih ukrepov, ki jih je podprl tudi izvršni odbor Živinorejske poslovne skupnosti SR Slovenije. Tako naj bi omejili ali pa popolnoma ukinili uvoz mlečnega prahu za potrebe mešalnic močnih krmil, neprodanim zalogam v Jugoslaviji pa zagotoviti kompenzacijo pri ceni, kolikor jih ne bi takoj prevzela zvezna direkcija za rezerve živil.

Prav tako naj se ukine uvoz sirov, razen določenih specialnih sirov, ki jih ne izdelujemo, pa jih potrebujemo za turistična središča. Predlagajo tudi ukinitve uvoza surovega masla, dokler mlekarnarje ne prodajo domačih zalog, uvoz masla pa naj bi dovolili le v primeru, da jugoslovanska mlekarska industrija ne bi zmogla kriti dejanskih potreb na trgu. Stekla naj bi tudi trajna akcija za dvig porabe mleka in mlečnih izdelkov, zlasti v tovarnah, šolah, bolnišnicah, dijaških domovih in enotah JLA.

N. P.

Licitacija

Na podlagi sklepa DS TOZD mešalnice krmil Žalec z dne 22. 2. 1977 bomo na licitaciji v četrtek, 20. 10. 1977 ob 8. uri za družbeni in ob 10. uri za privatni sektor prodali naslednja osnovna sredstva:

Traktor Steyer — 2-valjni motor 25022,30 KM, leto izdelave 1953/54. Izključna cena 10.000,00 din. Cenitev sodnega izvedenca.

Kompresor (prevozni) »TRUDBE-NIK« tov. št. 2558,8 atm., moč elektromotorja 2,2 kW. Izključna cena 4.000,00 din.

Kompresor »FAGRAM« art. 702, tov. št. 110,7 atm., kap. 109 litrov, leto izdelave 1972. Izključna cena 42.000,00 din.

Elektromotor Rade Končar tov. št. 586926, 1455 obr./min., moč 15 kW. Izključna cena 1.000,00 din.

Elektromotor Rade Končar, tov. št. 399882, 1455 obr./min., moč 10 kW, leto izdelave 1962. Izključna cena 1.000,00 din.

Elektromotor Sever, tip ZK-200 1.4, tov. št. 504626, 1470 obr./min., moč 30 kW, leto izdelave 1968. Izključna cena 3.000,00 din.

Interesenti položijo na blagajni Hmezd TOZD Mešalnice krmil pol ure pred pričetkom licitacije 10 % varščino od izključne cene. Potrdilo vplačane varščine se predloži komisiji za prodajo OS, katera vodi licitacijo.

TOZD mešalnice krmil

TRŽNI INSPEKTOR

Oni dan sem se mudil na mariborskem območju in obiskal več lokalov. Povsod sem zasledil lična opozorila, ki pravijo, če niste s potsrežbo, nakupom in podobnim zadovoljni, da kar pokličite dežurnega tržnega inšpektorja na to in to številko. Pravijo, da se je od nos do strank zelo popravil, da pa imamo inšpektor tudi dovolj dela.

Akcija je v prid potrošnika in je zelo dobrodošla in morda vredna posnemanja. nja. nja. Vy V

Novo tovarno traktorjev v Štorah

21. julija so v Štorah uradno odprli novo tovarno traktorjev. Le-ta se razprostira na 15.000 kvadratnih metrih pokritega prostora in je plod uspešnega sodelovanja štorskih železarjev z italijansko tovarno Fiat.

Prvi traktor so v Štorah naredili že 25. februarja, do konca leta jih namestavajo okrog štiri tisoč, po dveh, treh letih, ko se utečejo, pa naj bi jih letno bilo na voljo kar 10.500.

Organizacija izdelave traktorjev je popolnoma povzeta po Fiatu, prav tako pa investicijski načrti. Celotna investicija je veljala nekaj nad 182 milijonov dinarjev, od katerih znaša delež štorske železarne 75 odstotkov, Fiata 20 in Agrotehnike iz Ljubljane 5 odstotkov.

V tovarni traktorjev v Štorah izdelujejo predvsem dva modela traktorjev »STORE 402« in »STORE 404« z 42 konjskimi močmi ter model »STORE 300« z močjo 30 konjskih sil. Zadnji je namenjen predvsem za Fiatovo tržišče.

Sicer pa so se v pogodbi Štorčani zavezali, da bodo dali polovico letne proizvodnje traktorjev na voljo Fiatovemu konvertibilnemu tržišču, druga polovica pa bo za naše potrebe in izvoz.

Varno delo s traktorjem

(Nadaljevanje in konec)

SPLOŠNA VARNOSTNA NAVODILA

1. Za nočno delo ali vožnjo po javnih cestah mora imeti traktor žaromete za nočno vožnjo, pozicijske svetilke, smerokaze, zavorne luči, po potrebi še vzvratna ogledala in zvočne signale ter utripajočo luč.

2. Gorivo ni dovoljeno dolivati v rezervoar, dokler je motor v pogonu ali če je motor močno pregret. Med dolivanjem goriva se ne sme kaditi.

3. Če je motor preveč pregret, ne smemo smetati pokrova nad hladilnikom. Para in vroča voda lahko povzročita hude opekline.

4. Motor ne sme obratovati v zaprtem prostoru. Izpušni plini so strupeni in smrtno nevarni. Če mora obratovati v zaprtem prostoru, morajo biti izpušni plini vodeni v prosto atmosfero.

5. Orodje in pomožno opremo moramo hraniti na določenem mestu.

6. Gorivo ni namenjeno za pranje rok in delovne obleke. Sestavine in dodatki v gorivu so strupeni in lahko povzročijo kožna obolenja.

7. Gume na kolesih morajo biti brezhibne in primerno prirejene zemljišču, na katerem traktor dela.

8. V brezhibnem stanju morajo biti tudi zavorne, krmilni mehanizem in zagon.

9. Priključek na delovni stroj mora biti prilagojen stroju in biti opremljen z varovalko proti odpiranju oziroma odpenjanju.

10. V sušnem obdobju pri delu v gozdu, spravilu sena in podobnih delih se moramo varovati proti ognju; izpušno cev na traktorju moramo opremiti z lovilcem isker (mrežasti koš).

11. Urejenost in čistoča sta prva pogoja in zahtevi varstva pri delu — tako na samem stroju kot v njegovi neposredni bližini.

12. Brezhibni morajo biti tudi priključki za pomožne stroje in orodja. Vrteči deli in kolesa pri sedežu traktorista morajo biti zanesljivo zavarovani. Traktor mora imeti urejen primeren dostop. Odvod izpušnih plinov mora biti varno urejen; izpušna cev naj sega preko kabine oziroma glave traktorista.

13. Traktor je treba le postopoma, počasi in previdno izpeljevati.

14. Pogled voznika traktorja naj bo pri speljevanju usmerjen v smeri željene vožnje, direktno ali preko vzvratnega ogledala. Menjanje smeri vožnje se sme opraviti, ko traktor miruje. Pri vzvratni vožnji naj bo voznik traktorja posebno previden (med delom, na dvoriščih, ozkih poteh, itd.), da ne bo koga povozil ali poškodoval. Pri manevriranju uporabi zvočne signale, da bodo druge osebe v bližini opozorjene.

15. Traktorja ne smemo nikoli preobremenjevati.

16. Pred vsako vožnjo se mora traktorist prepričati o stabilnosti bremena ali naloženega tovora, dimenzijah, kako je breme naloženo in o položaju priključka, da ne bo nesreče.

17. V javnem prometu sme biti višina tovora 4 metre, širina pa 2 in pol metra. Štrleče dele bremena je treba opremiti z rdečimi zastavicami ali varnostnim trikotnikom.

18. Pri ustavljanju je treba zmanjšati hitrost na blag način in enakomerno.

19. Ko zapuščamo traktor, je treba zategniti ročno zavoro, ugasniti motor in izvleči kontaktni ključ. Če so strmine večje in moraš tam ustaviti, zavaruj traktor tako, da podložiš kolesa z zagozdami, obešene priključke pa spustiš na tla.

20. Pri vožnji v koloni pazi na varnostno razdaljo, kar je lahko posebno kritično, če je traktor popolnoma obremenjen s tovorom.

21. Ko se voziš po dvorišču, prepusti pešcem prosto pot.

22. Prehitevaj le v izjemnih primerih in če je to resnično potrebno.

Ne prehitevaj pa: — na ovinkih, — v križiščih, — na prehodih za pešce, — pri slabi vidljivosti, megli, mraku, ipd.

23. Hitrost vožnje s traktorjem mora biti vedno zmerna, to je po dvoriščih največ do 10 kilometrov na uro. V prostorih obrata ali v skladiščih pa največ do 5 kilometrov. V bližini vrat in prehodov pa korakoma.

24. Še posebej bodi previden na slabih poteh, ko so tla mokra, spolzka, nagnjena, strma, itd.

25. TRAKTORIST JE PRED DELOM DOLŽAN:

- opraviti dnevni vizuelni pregled traktorja; na oko mora ugotoviti, če je traktor varen za obratovanje in ima pripadajočo opremo;
- pregledati mora gume, ščitnike, priključek za priključne stroje, stanje sedeža in kabine, ipd.
- pri pogonskem motorju z notranjim izgorovanjem mora kontrolirati:
 - nivo olja v karterju,
 - nivo vode v hladilnem sistemu,
 - količino goriva v karterju,
 - filter za zrak in nivo olja v njem,

Varna in zračna kabina ščiti traktorista

- nivo olja v visokotlačni tlačilki,
 - ležaje in zglobe, ki se individualno mažejo (mora jih podmazati),
 - zategnjenost jermena ventilatorja, vodne črpalke, dinamata,
 - pritrjenost raznih pokrovov,
 - količina olja v zavornem in hidravličnem sistemu,
 - postaviti menjalnikovo ročico v nevtralni položaj.
- Ugotovljene pomanjkljivosti je dolžan pred delom odstraniti.

26. TRAKTORIST JE MED DELOM DOLŽAN:

- Po zagonu pogonskega motorja je dolžan preizkusiti zlasti:

- delovanje vseh komand na traktorju,
- delovanje zavor,
- delovanje signalne in varnostne opreme,
- kontrolirati tlak olja v motorju, temperaturo motorja, število obratov, ipd.
- Preizkusiti spoj traktorja in delovnega stroja — orodja in ali komandne ročice za upravljanje delovnega stroja delujejo brezhibno. Ročice, ki se zatikajo, niso brezhibne. Delo s takšnimi napakami je nevarno.

— Pazljivo in strokovno opravljati delo in paziti tudi sodelavce. Ne jim dovoliti, da se med delom kdorkoli približa nevarnim delom traktorja oziroma priključnim strojem.

— Nenehno nadzorovati delovanje pogonskega motorja in delovanje delovnega stroja in spremljati njegovo delovanje na instrumentih in s pomočjo sluha.

— Upoštevati veljavne cestno-prometne predpise in zahteve varne vožnje na javnih cestah. Vožnjo traktorja je treba vselej prilagoditi javni cesti in zemljišču.

27. TRAKTORIST JE PO DELU DOLŽAN:

— Parkirati traktor na varnem mestu, to je na ravnih in trdih tleh, ne pa na nevarnih pobočjih, v bližini rečnih strug, na javnih cestah.

— Delovno orodje mora biti oprto na zemljo.

— Pogonski motor mora prirodno ohladiti in zaustaviti.

— Očistiti je dolžan traktor in delovno orodje, predvsem pa pogonski motor.

— Odstraniti morebitne napake, doliti gorivo, olje, vodo, ipd.

— Zakleniti s kontakt ključem motor, po možnosti pa tudi kabino.

— Dnevno mora evidentirati delo stroja in porabo materiala.

— Traktor mora garažirati s prednjim delom proti izvozu.

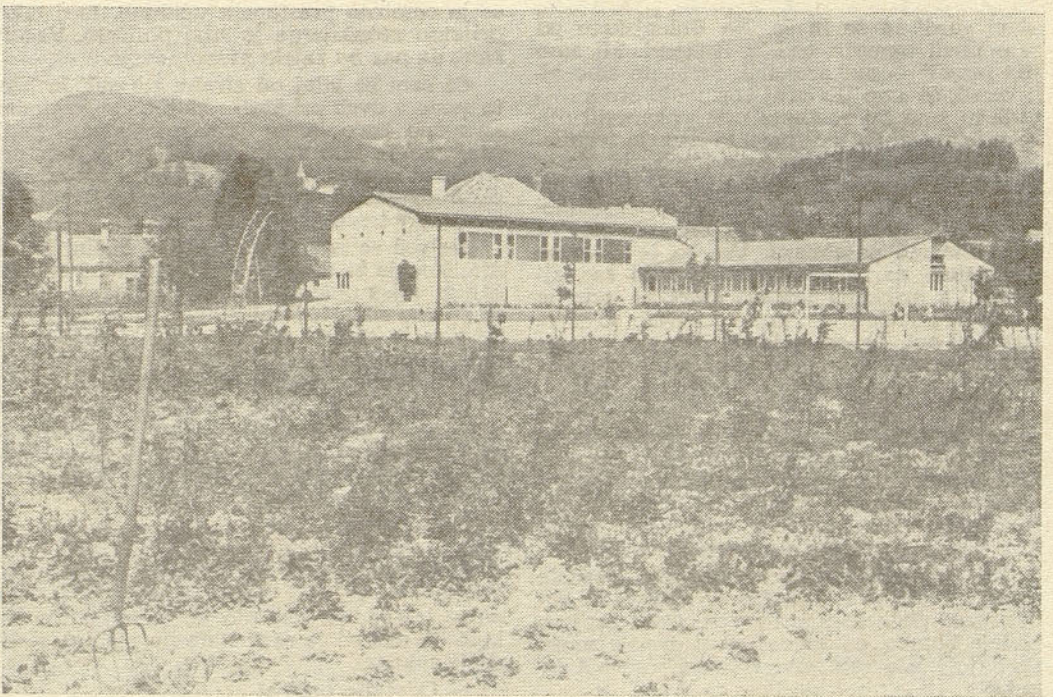
Prihodnjič: Posebna pravila previdnosti

J. Z.

ZELEL SEM IZBOLJSATI IN IZPOLNITI NAČIN DELA. PA ME SE-DAJ JE NEMILOST DOLETELA. ZDRAHAR

S POROČILOM OB ROKU K DIREKTORJU POHITIM, SE NASMEJIM. POTEM PA CEL MESEC V MIRU VEDRIM. VESTNA

IBM JE ODKRIL, DA TISTI, KI MA-LO DELA IN VELIKO GOVORI, NAJVEČ DOBI. LAIK

Pri osnovni šoli na Vranskem že raste sadovnjak izbranih dreves in nastaja park in vrt

Mladinci znajo dobro zaigrati. Dokaz je fotografija iz Limberka

ŠE NEBO NAM NI PRIZANESLO

Res je, pravi Tratnikov Pepče iz Matk pri Preboldu. Takrat, ko sem se odpravljal v partizane, sem sam pri sebi mislil: Če bo smrt, bo jeklena. Od kod bo prišla nisem mogel predvidevati. Še najbolj sem si jo predstavljaj, kako prihaja iz puškine cevi. No, morda pride iz pištole. Ta, če ne zagrabi dobro, te ne pokonča. Seveda, o tem, da se tolčejo tudi s topovi, minami, da padajo bombe, ne, na to nisem polagal posebne važnosti.

E, pa se je vražje spremenilo, ko sem vstopil kot eden izmed novih borcev Šlandrove brigade. Šlandrovce sem že dolgo poznal. Do sti je bilo slišati o njih. Sami korajžni, borbeni kmečki fantje. In ko sem jih slišal še govoriti, ko so pripovedovali o skoraj neverjetnih krvavih podvigih, sem spoznal: biti partizan ni bilo tako enostavno. Človek je moral imeti precej vrlin, da je lahko obstal med takimi borci.

Doma sem videl le enega sovražnika: Nemca! Seveda sem k temu edinemu sovražniku prišteval pač vse, kar je lezlo pod kljukastim križem. To so bili: vojaki, policija, žandarji, gestapo in ovaduhi. Bili so tudi vermani, a teh nisem jemal tako resno. Zakaj, vse bolj pogosto se je dogajalo, da so kar sredi borbe prestopili v partizanske vrste.

Zdaj, v gozdu, pa se mi je precej zjasnilo. Tu sem slišal o ustaših, četnikih, potem beli, plavi gardi in še in še. Na Dolenjskem pa smo imeli opraviti tudi z Italijani. Mi smo jim pravili — makaronarji. Pršneto smo bili veseli, če smo jih kdaj iznenadili sredi naraže in smo mi namesto njih pospravili njihove špagete. Pa tudi polenta nam je teknila.

Toda, zdaj ne bi rad govoril o hrani. Ta je bila, kadar smo pač prišli do nje. Slab partizan je bil, če se ni privadil na prazen želodec in suho grlo. Pa tudi uši, bolhe in stenice niso bile nič posebnega. Vse to je obvezno spremljalo partizane. In to je bilo še najmanj. Ta pretkana jeklena smrt, ta nam je delala preglavice. No: pravi partizan se hitre smrti ni bal. To, da si jo dobil v roko, nogo, trebuh, pljuča, vrat — to je bil naš večni problem.

Kar se tiče strahu, ne, o tem zares ne smem govoriti. Še kot mladega fantiča me ni bilo strah, pa bi me naj bilo zdaj, ko sem imel bombe, ko sem bil kot kmečki fant Savinjske doline pravi vojak? Ne! Ne, nikoli, pa še v tako trdi temi, še v tako vroči borbi! Res je, ne, o tem res ne smem govoriti.

Res je, jeklenke so vrtale, niso poznale smeri. Frčale so z leve, desne, sikale so v hrbet, iznakažale so uporne prsi. Od zgoraj so padale bombe, od spodaj so ti grozile mine. Pa naj še kdo reče, da partizani niso bili junaki!

Smrti smo se v gozdu hitro privadili. S tem smo bili spoprijaznjeni — jeklo ubijal! Vedeli pa smo, da tudi partizanske jeklenke nosijo smrt. Smrt tistemu, ki nas je pregnal iz rodni domov, tople domače hiše. Morali smo v gozd, širo naravo. In sprejela nas je v svoje neizmerno naročje. Zaupali smo ji. Včasih pa nas je tudi ona pustila na cedilu. Takole se je enkrat zgodilo:

Bilo je prve dni junija 1944. Takrat smo bili na Mali planini nad Kamnikom. To je bil čas, ko so nam zavezniška letala nosila pomoč, orožje, hrano, zdravila, obleko. Vse to je bila za nas velika dragocenost. Letala so odmetavala material tudi ponoči. Tudi tokrat je bilo tako.

Gori smo bili že nekaj dni. Vsako noč smo kurili ognje in čakali letala. Tudi tisto usodno popoldne smo se pripravljali na sprejem zavezniških avionov. Vsak je opravljal dano mu nalogo. Kuharji so tokrat pohiteli z večerjo. Po planini je prijetno zadišalo. Spet bo v želodcu nekaj dobrega.

Nenadoma se je začelo oblačiti. Zapihal je veter, ki se je hitro spremenil v pravo nevihtno burjo. Ozirali smo se v nebo. Postajalo je vse temnejše. Pastirji so začeli zganjati živino.

Težki oblaki so začeli pritiskati vse niže in niže. Začelo je bliskati in grmeti. Živina se je nemirno prestopala v stajah. Prej tako prijetno zvonkljanje je zdaj potišalo. Vedeli smo, da nas bo zajelo pravo neurje.

Če sem se kdaj od strahu zdrznil, je bilo to samo v dveh primerih: kadar sem zagledal strupeno kačo in ko je sekala strela. Tudi zdaj me je bilo strah. Da bi moral biti od strele pokončan, mi zares ni šlo v glavo. Eni so predlagali, da pomečemo orožje. Drugi, da zlezemo v lesene kolibe in čakamo.

Največ se nas je nagnetlo v bližini kuhinje. Neurje je divjalo, kakor da hoče pokončati ta vojskujoči se svet. Svigajo bliski. Sledi strahotno sikanje strel. Kakor da se razpolavlja zemlja. Zareči zublji parajo nebo. Mi čakamo, brezmočni, v nekem nemem strahu. Nihče ni hotel umreti tako nečastno.

Ozračje je vse bolj tesnobno, moreče. Mi postajamo nemirni. Orožje še vedno stiskamo. To je nek čuden nagon, čut stalne pripravljenosti. Eni robantijo: Preklete, še nebo nam ne prizanaša!

— Ko bi mogli te vražje strele pospraviti v naše topove!

Spet je završalo. Pa še enkrat in še in še. V nosu smo začutili nek neprijeten vonj. Zdaj pa se je zgodilo. Usekalo je, zažvenketalo po kuhinji, nas pa je razmetalo po planini. Neko je zaklical.

— Odvrzite orožje!

Še je tresnilo, da se je zamajala zemlja. Sledi nekaj smrtnih krikov. Konec. Tam so ležala štiri ožgana trupla. Štirje naši tovariši, štirje Savinjšani. Padli so, dali so svoja življenja. Sami hrabri borci. Stokrat prekleta strela! Zapeklo nas je v prsih. Še med pohodom pred nevihto smo se pogovarjali o dolini, o koncu vojne, kako bomo znova začeli gospodariti, urejevati hmeljišča. V nas se je naselila tiha žalost. Gledali smo v obraz trpki resnici. Ne od sovražnika, od te neizprosne strele so morali pasti. Kako neprizanesljiva je usoda...

Zagreblji smo jih. Molče smo gledali njihov zadnji dom. Oblaki so se razpotegnili in pokazalo se je modro nebo.

Kmetijci na Triglavu

Dogovorili so se že med obiranjem hmelja in zelo zgodaj v četrtek, 15. septembra krenili dobro opremljeni na pot Anton Jureš, Tone Korenjak, Jože Brežnik, Edi Omladič, Rudi Janežič in Peter Janič. Na Pokljuko jih je potegnil s kombijem Lazar, od tu pa so v zelo lepem vremenu šli mimo Vodnikove kočice proti vrhu. Na očaku so bili še isti dan, čez Hribarice, mimo Triglavskih jezer in čez Komarčo pa se vrnili tik pred dežjem v dolino. Gora je še enkrat dokazala, da je naklonjena le tistim, ki jo ljubijo, spoštujejo, cenijo in redno obiskujejo, da pa zna biti zelo kruta in neusmiljena do tistih, ki se prečenjujejo.

Ujeli so zadnje lepo vreme. Že naslednji dan po povratku je padel sneg skoraj do dolin.

Toneta sta imela prijetno doživetje, ostali pa so doživeli planinski krst in se vrnili eden bolj kot drugi utrujeni in demoralizirani. Sedaj je vse dobro, ostali so nepozabni spomini in dober nauk: v gorah ni potrebna samo dobra oprema, ampak tudi kondicija. Vy

VREMENSKI PREGOVORI

Če je Gal (16. 10.) toploten in suh, bo leto, ki pride, z močo skopuh.

Kakršno vreme Urša (21. 10.) prinese, tako se zima rada obnese.

Če vinotoka blizu debla list obleta, drugo leto kaj dobro letino nam obeta.

PREGOVORI

Najhujša vrsta sovražnika so laskači. —

TACIT

Kdor gladi koprivo, je kmalu opečen. —

J. LYLJ

Vse se lahko dela z jezikom: tudi molči. —

H. H.

Vedno moramo upati, kadar obupujemo, in dvomiti, kadar upamo. — G. FLAUBERT
Popustljivi starši zagrenijo si starost, otrokom pa v življenju pripravijo bridkost.

ČESTITKA

Te dni se je naš dolgoletni sodelavec dipl. inž. kmetijstva Bogdan Pugelj srečal z Abrahamom. Pravi, da nič posebnega, le drugi dan ga je malce bolela glava.

Septembra pa je nastopil tudi novo dolžnost. Bil je pomočnik direktorja v TOZD Kooperacija Zalec, sedaj pa je direktor Združene hladilnice v Celju.

Za lep jubilej mu kličemo »še na mnoga leta! Na novem delovnem mestu pa mu želimo obilo lepih, strokovnih in poslovnih uspehov.

Sodelavci